Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш; вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган
(«СВЕТ») Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено - Ингушской АССР

№ 64 (5170) | ШОАТТА, 27 май 1972 шу. | 2 кеп. | Газет арадувла 1923 шера дена

МАШАРА НИЗ БОЛА ФАКТОР

Шаьрача арарча Кулундерча кхаш леладераша дег тIаре къоабалбу «Дунен халкъашта юкъерча хьалах» лаьца КПСС ЦК Генеральни секретара ковкъоста Л. И. Брежнева докладах бола парте Централни Комитета Пленума соцам. Оаха, Сибарег1арча алаташ кхедераша, дег тIара хьалхоац машари дунен халкъашта юкъера хкерамзлен чIоагIъяра даькъера парте XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тIадерзадаь КПСС ЦК Политбюро гIулакхаш.

Вай мехка массаза а байзаб машар. Вайна лов воай городаши юрташи хьалъелга а тоалуега а, кхашка кIа тIадувалтен из баькхи латтилгех, хIанта вай бераша тIом бIарга ца боалга а.

Коммунистически партен Советски правительствен дунен халкъашта юкъера кхоакам хIаьабера чакхлоаза гIулакхаш хIара советски сага дагалаттараша ма яхара да. Тхо дог тийна да КПСС ЦК Пленума решенеша дIахо халкъий машари хкерамзлен бахьан долаш лоаттабеча къовсаме лоархIаме дакъа лоаппаргхиларах.

С. ПЯТНИЦА

Социалистически Къахьегама Турпал, Кулундински райсельхозупр. юрта боахама управлен Госсельтехнадзора воккхаг1вола инспектор.

Кхоаненах кхера дезац

КПСС ЦК Пленумо тIаьнача «Дунен халкъашта юкъерча хьалах» болча соцамо цIаьнхаза тешал ду вай парте машара политика лоархаг1а ба йоаляйташ лелаеш хилара. Шиъ лоаллоашца мехкта дунен кхыча мехкашца а дIа-юха лоаттаду пайдане гIулакхаш шерагара шерйга вег1вехкхуллаш хьайоаг1а парте Централни Комитет. Советски наха хьакхоллаш дола беркат, рузкъе, хIаьта керттердар — цун вахар тешаме лорадеш хиларо чIоагIа гIедут тхо, кхоаненах йола тха уйлаш сатийна я.

Тха совхоза кхаши хьайбаши леладераша Пленума болх чIоагIа къоабалбаь хьаьллоац. ХIанз цун материалаш къахьегамхоашта дIабоалийташ да тхо.

М. КАРТОЕВ,

«Назрановский» совхоза парторгана секретарь.

ДОАКЪАР ХАННАХЬА КИЙЧДЕ

Доккхий дехкараш да Нохч-ГIалгIайчен юрта боахама къахьегамхоша укх шера тIаьйцараш. Парте XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тIаг1ертта къовсам а лоаттабеш СССР хьаль 50 шу дизара баха ма боагIара накъабахара шерра социалистически ахь а йоаржаь цар дош деннад юкъера лаьрхIача хIаро Iаттагара 220 килограмм шура лекха, колхозашкеи совхозашкеи, пачхьалкхен кхыча боахамашка налови лаьрхIа доакха дулх (дийна долаш эзача) 34,8 эзар тоннага, шура 114,4 эзар тоннага кхоачае, общественни хьайбашта 420 эзар тонн гIожа доакъар кийчде, цунах йол — 225 эзар тонн, витаминно-баьца хьоар — 15 эзар тонн, сенаж — 60 эзар тонн. Пачхьалкхенга дохка лаьрхIад 34,1 эзар тонн дулх, шура — 86 эзар тонн, фуаш — 62 млн., тха — 3650 тонн, цунца планал совг1а: дулх — 3100 тонн, шура — 4000 тонн, фуаш — 10 млн., тха 350 — тонн.

Дехкараш доккхий дало а кохачаяндуаургдолаш да. Уж дехкараш кхоачашдеш партийни, советски, юртбоахама органаша, юртарча берригача къахьегамхоша хоай деррига ницкъ тIадахийта дезаргда йолаш йолча торонел бизаьгIа пайда эцара. Боахамий хIара даькъ тIа бахь лерттIа вIаштIехьбаккхара. Кхетадеш да уж дехкараш кхоачашдара шорта доакъар Iалаш ца дича даргдоацилга. Из ца дича дуйцилга а ац хьайбай боахама продукци алсамйоккхалургхилараг1а.

Республика цхьайолча районашка доакъар кийчде болайенаб. Оаха газета тIа хоам ма барра дика дIадоладаьд из гIулакх Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхозе. ЛоархIамерча шу балха лерттIа кийчо арах совгIа чIоагIа йоакхо ю укхаза дIадо йодача хана а дуккаг1а доакъар кийчдара. Люцерна хьекха йоаллаше а хий тох кхай тIа, шолагIа хьокхача хана из дикаг1а тIаргIйолаш.

Цхьаь шерах ах шерах тоъал йол, витаминни хьоар, сенажи силоси Iалашъяра тIаг1ертта болх беш ба Наурски района Ленина цIерагIча колхоза къахьегамхой. Кхетамца вIаштIехьдаьккхад колхозе баьца хьоар кийчдеьга. Из кийчдеча агрегата шин сменагIа болх белга Iалашдаьд. Дика лел доакъар кийчдар Шелковской района боахамашка.

Укх шера дика тIаьлийнай баьцаш. Дийхача догIаша хьахьоадьй уж. Республика боахамашка йоккха моттиг дIалоац цонаша. ХIанз ха ца тулайташ баьцаш хьакхар Iалашъяте боккхача лоархIаме гIулакх да.

Цхьабакъда бакъдараша хьалгойтачоах республика цхьадолча боахамашка йиза тиэрко яц доакъар Iалашдара.

Масала, бехказа бала цхьаккха хIама доацаш мела лел доакъар кийчдара балхаш Сунженски колхозашка. ДIадахача Iай доакъар ца тоарах района колхозашка мел дале эзар хоний ма дий.

ДIадахача шера дика гучадаьннад сенаж мел маьхала доакъар да. Цудухьа лаьрхIад укх шера из дуккаг1а кийчъе. Бакъда цхьайолча колхозийи совхозийи кулгалхоша тесса леладу из бехктоцхаме гIулакх. Доакъар кийчде-м ахуургдар, Iа тIада гаьна да аха уйла я цар.

Цу тайпарча уйлашца хьадда къовсам лоаттабе беза боахамий партийни организацеша, парте горкомашеи райкомашеи.

Доакъар кийчдара дехкар диза кхоачашдара техникана ремонт ерза кхы тIехьа ца доахаш чакхдаккха деза, хIанз а йоацача вIашаг1йоакха еза доакъар кийчду бригадаш. Лоаман йосепка, ахьеццка, наькъий йистошка, кIотарганта юкъе, техника тIайкха йиш йоацача кхыча моттигашка баьцаш хьакхара вIашаг1йоакха еза манагалхой бригадаш, вIаштIехьдаха деза царна материальни поощрени яра гIулакхаш.

Дукха балхаш де деза «Сельхозтехника». Цун гIоаца дукха эзараш тоннаш доакъар кийчде деза. Къаьстта чIоагIа уйла е еза боахамаш эзача запасни оатхалашца Iалашдара.

Цунца цхьана цIейхаштта терхе еза даьгIенаш товара гIулакха. БIехен зеке йола баьцаш хIаракъе еза.

Боахамий кулгалхойи специалистийи, юртарча беррига къахьегамхой дехкар да республика хьайбай боахам тайп-тайпарчех хьоанал йоаллачен доакъаралица бизза Iалаьйбар.

Баьцаш хьакха йолаеннай. Вокхача лоархIаме да уж йокъа ца йолийташ ханнахьа чувцар. Цо юрта боахама къахьегамхой торе хулийтаргья хьайбашта шортта доакъар Iалашдергда аьнна дешна дош кхоачашде.

Партийни организацеша чIоагIде деза социалистически ахьа деш дола кулгал, дег1айоаллае еза доакъар кийчдерий творчески инициатива, уж оарцаг1баха беза доакъар кийчдара тIаьйца социалистически дехкараш кхоачам а тIехкхоачаша а дара, дукха къаьнаш дахача вай мехка ах бIаь шу дизара цIейна баха ма боагIара накъа бахара.

«ГРОЗНЕФТЕХИМЗАВОДЫ» ОБЪЕДИНЕНЕ ПРОИЗВОДСТВЕННО-ТОВАРНИ КОНТОРА КОЛЛЕКТИВАНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Мехка халкъа боахам мехкдаьтта продукташца Iалашбара даькъе доккхий хIамаш карагIдувларах а предприяти хьаь шоаттъе итт шу дизарца дувзадена а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

«Грознефтехимзаводы» объединене Производственно - Товарни контора коллективана.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный, 1972 шера 25 май.

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

25 мае Кремле дIахо яйр советско-американски переговораш. Советски оаг1онгахьара цига даькъа лаьцар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина, американски оаг1онгахьара — Америка ВIашаг1кхийттача Штатий президента Ричард Никсона.

Тахан дагабоалача хана юкъмоттиге лаьттараш Советски Союзеи Америка ВIашаг1кхийттача Штаташтеи юкъерча торгово-экономически отношеней дешаш дар.

Иштта тахан кулгаш язде лаьрхIар СССР правительствании США правительствании юкъерча гуччахьарча форда тIеи цуна тIерча сигалеи довнаш ца хилийтара хьакъехьарча соглашенена

СОВЕТСКО-АМЕРИКАНСКИ СОГЛАШЕНЕНА КУЛГАШ ЯЗДАР

25 мае Кремле кулгаш яздир СССР правительстваней США правительстваней юкъерча гуччахьарча форда тIеи цуна тIерча сигалеи довнаш ца хилийтара хьакъехьарча соглашенена.

1971 шера октябре 1972 шера мае переговораш йолча хана кийчъяь из соглашени цига лелача шинна а мехка кемаштеи самолеташтеи дунен халкъашта юкъерча права принципашкеи нормашкеи хьежжа кхерамзе Iалашъяра тIаерзаь я. Цу тIа шинна а оаг1оно дехкараш тIаэц царех хIара оаг1он кемашкеи самолеташкеи вокх оаг1он кемаштеи самолеташтеи новкъарле еш кхерам тIатассен тарлуш дола гIулакхаш ца леладайта. Цу тIа отталаьд иштта хьадда чакхдахаза даргдоаца гIулакхаш лахара консультацеш елген комисси хьожаелген.

Соглашенена кулгаш яздадь СССР ТIема-Форда Флота Главнокомандующе Советски Союза флота адмирала С. Г. Горшковеи США форда министра Дж. Уорнереи.

(ТАСС).

ПАРТЕ НИКЪ ХЬАЛЛОАЦ!

ХЬИНАР АЙДАЬ

«Дунен халкъашта юкъерча хьалах» болча КПСС ЦК майски Пленуме баьча соцам тIа дуцар дийи советски наха дагалаьттар, дагадаттам дар а да. Дунен тIа машар хилийтара тIаерзаь я КПСС ЦК Пленума решенеш. Цар шо тел советски наха кхы а хьинаргIа къахьега, доаха толамаш совдаха.

Вай хьамсарча Даьхен шо чIоагIагIа хилийтара шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба «Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахой. Ер шу доладелча дена хIенаьнехьа цар планал совгIа даьккхад 3120 совгIа тонн мехкдаьттеи 860 эзар кубически метр гази.

Даьккха совгIат кийчдара белгальъени дика къахьегаш а Холопов Иван Иванович парте латтача цхьоалаг1ча районне инженерно - технически служба коллективе. Заданел совгIа даьккхача мехкдаьттаи газаи дуккаг1доал дакъа цо даьккхад.

С. ВЫКОДАРОВ,

«Сунжанефть» НГДУ планови отдела начальник.

Деррига а наьха духьа

Беррига советски наха санна тха автотранспортни предприяте болхлоша чIоагIа къоабалбь хьалаьцар КПСС ЦК майски Пленумо «Дунен халкъашта юкъерча хьалах» «Партийни документаш хувцарах» бь соцам. Цо хьаьдехкар вай хьамсарча Коммунистически парте дунен халкъашта юкъера кхоакам мелбераш машаре кхерамзлен хилийтараш къовсам лоаттабеза.

Оаха, доаш гIоадаьна хьаллацай Коммунистически парте машаре къахьегам лорабара йола курс. Вай Даьхе рузкъе дебзе хьинаре хьо, ца даш къахьег тха коллективо СССР 50 шу дизара накъайоаг1аш. ДIабахача баь бетта задании совгIа 1100 тонн хаькъа боахама муж дIахо бахьаб.

И. ЦУРОВ,

Малгобекски автотранспортни предприяте планови отдела воккхаг1вола экономист.

ЛАЬРХIАР КХОАЧАШДЕРГДА

«Дунен халкъашта юкъера хьалах» «Партийни документаш хувцарах» дувцаш хилача арг1анарча КПСС ЦК Пленума решенеша дегаш гIоздаьхача тха боахама къахьегамхоша хIанз беррига дика дIалу хьайбаш шортта дикал лакха йолча доакъарца Iалашдара.

Дийнахьа буси шин сменаг1а болх а беш цхьан агрегатаца 80 тонн баьца витаминни хьоар, 250 тонн рожайн 100 тонн эрий тIехьача баьцийн йол, 1750 тонн сенаж кийчъяь боахаме. Хьалхарча этапе планаг1а Iалашде дезаш хинначул дуккаг1а да из.

Доакъар Iалашдеча лакха хьоахламаш доахаш къахьег механизатораша: Ребров Ивана, Диков Михаила, Калашников Ивана, Пылаци Ивана. Шоай балха нормаш юкъера лаьрхIача 120 — 130 процент кхоачаш ца еш цхьа смена дIалахийтац цар.

Г. ЮЗБАШЯН,

Наурски района Ленина цIерагIча колхоза керттера агроном.

КПСС XXIV СЪЕЗДА НАЬКЪАЦА

КПСС XXIV съездо оттаьв машара Программа лерраг1а чакхйоаташ я, дунен политика ииз болаш лоархIамен фактор а хиннай дIаэттай. Цунна доккха тешал ду вай парте Централни Комитета майски Пленуме ковкъоста Л. И. Брежнева яьча докладах лаьца баьча соцамо.

СССР лениски принципальни арахьара политика вай пачхьалкхаш социализма мехкий, деррига дунен тIарча юртакъькъален болама оалалгарча дьешташа ма яхара я. Цо чIоагIъю тайп-тайпара социальни строй йола пачхьалкхенаш машаре яхара принципаш, доккха новкъостал ду империализма агрессивни политика ухатохара массехкъ юкъара машар чIоагIбарга дут.

Оаха дег тIара могаю арахьарча политика даькъера Политбюро гIулакхаш ерригача парте массоне раьза а волаш къоабалдеш хилар хьахьокхаш йола КПСС ЦК майски Пленума решенеш. Машар чIоаг1бар духьа лоаттабеча къовсаме Советски Союзо чакхйоаь мерлоригаш низ болаш, къовсам тIа дола дешаш переговорий наькъаца къовсадем уйла йолаш я.

ЧIоагIъю тешаме машар эр деррига халкъашта. Из оттабара юкъе дикка доккха даькъа лаьцар ва пачхьалкхенийн цар правительствайн кулгалхоша дIахьо еш йола визиташ, хIанзарча дунен лоархIамег1арча проблемай хьакъехьа переговораш яр.

Советски арахьара политика йоаьаш я КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра тIаберзабаьча наьхъо хIанзале а дукха доккхий толамаш дахийтад цуга. Цу наькъа тешаме хилар — машари прогресси бахьан долаш, халкъашта юкъе цхьана гIуллакхаш леладари империалистически агрессе кхуврчаш дIадахари духьа лоаттабеча къовсаме херда хIамаш карагIдуургхиларах бола тешам.

Академик И. Н. ВЕКУА,

Грузински ССР Iилмай Академе президент, Социалистически Къахьегама Турпал, Ленински а Пачхьалкхени премий лауреат.

(ТАСС).

«Красный молот» завода воркхIаг1ча цехерча болхлоша сийдеш лоархIаш ва фрезеровщик Гризоглазов Александр Федорович. Цхьа смена дIалахийтац цо норма 190 — 210 процент кхоачаш ца еш. ХIанз шолгIа ах шера чутах хьахьегаш ва из. Цунна еннай коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи.

СУРТА ТIА: фрезеровщик А. Гризоглазов.

И. ПЛИЕВА сурт.

СОВЕЩАНИ-СЕМИНАР

Самардийнахь КПСС обкома политически дешара ЦIаг1а болх беш хилар Нохч - ГIалгIай АССР городий, районий, юртий, поселкой къахьегамхой депутатий Советий исполкомий председателий совещани - семинар.

СССР хьаь 50 шу дизарца а Нохч - ГIалгIай АССР автономи хилйиаь 50 шу дизарца а дувзадена къахьегамхой депутатий Советашта хьалхехйа латтача дехкарех лоацца къамаьл а даь совещани - семинар хьайиллар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома шолагIча секретара ков. Баматгиреева М. Ш.

Совещане - семинаре хьехамаша кадийг1ар Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела ков. Оздоева К. Ш. «Нохч - ГIалгIай АССР юртийи поселкойи къахьегамхой депутатий Советий организационно - массови болх дIаь тоабарах» яьца докладаца.

«Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхой депутатий моттигерча Советий лаьттан законодательство кхоачашдара лоархIам лаьхбарах» доклад йир Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министра хьалхарча заместитела ков. Сидоренко В. Г.

Нохч - ГIалгIай АССР прокурора ков. Бурмистрова К. Д. дийцар «Къахьегамхой депутатий Советийн цар исполнительни органий болх тIарча социалистически законностах».

Лакхе дийцача дешаех къамаьлаш даьча къахьегамхой депутатий городийи, районийи юртийи, поселкойи Советий исполкомий председателаша совещане-семинаре дIадоаийтар цу хьакъехьа шоаш деш дола балхаш, кхоачамбоацараш дIадахара де лерхIараш дийцар.

Т. ТУГАНОВ.

КПСС ОБКОМА V ПЛЕНУМА ИТОГАШ ЮВЦ

Республика предприятей, учрежденей, организацей юкъхьанцарча партийни организацешка дIахо чакхъювлаш я КПСС Нохч-ГIалгIай обкома V пленума итогаш ювцаш еш йола партийни собранеш. Цу пленуме лаьттача «СССР хьаль 50 шу дизара кийчо яра хьакъехьара» КПСС ЦК соцам кхоачашбара де дезарех», «КПСС XXIV съезда решенешка хьежжа идеологически болх тоабара областной партийни организацо дехкарех» долча дешаех хоадам боллаш къамаьлаш деш болча коммунистпа вай пачхальклхен юбилея накъабахара шоай коллективашка еча кийчонах дувцача хана долаш дола кхоачамбоацараш хьагучадаьх, уж дIадалара наькъаш белгалду.

Цу тайпара собрани хилар укх деношка производственно - товарни контора коллективе. Цига доклад йир КПСС Грозненски горкома биро члена Г. К. Ширяева. Цо тIахьийхар предприяте коммунисташ коллективе беш бола организаторски кхетамеи болх тоабара, нахьлетка шолаг1ча шера планаш юбилейни дехкараш хаьал хьалха кхоачашдира къахьегамхой оарцаг1бахара.

КПСС обкома пленума ль решенеш кхоачашьяра шоай партийни организацена хьалхашка латтача дехкарех дийцар укхаза партокома секретара А. Г. Кацевмана.

— Керттердар производства а общественни вахара а ерригача участкашка коммунисташ шоай авангардни декхараш кхоачашдергдола гIулакх Iалашдера да, — аьлар цо.

Цу хьакъехьа белгалбаха беза электрообессоливающи установка коммунисташ. Цига болх беш болча 70 сагах 10 коммунист ва. Цар хIара шоллаг1воа коммунист рационализатор ва, берригаш коммунистически къахьегама ударникаш ба. Производства эффективность лакхъяраи техничечески прогресс сахъяраи коммунисташа цахаддаш къовсам латтабар бахьан долаш укх тIеххьарча цхе шера къахьегама овсарле лаьйна лакхъеннай участке. Цар партийни группа дани тIаьхьежам латтабу кийчдеш дола мехкдаьтта дика хилийтара. Цар кийчъеш йола продукци дунен стандартай боарамга кхоачаш дика я. Баь бетта плана 101 процент кхоачашъяьй участка коллективе.

Завкома члена Я. Н. Мальцеваз экономика дег1айоаларах коллектива членашта кхетам боларах социалистически ахь чIоагIа лоархIам болаш йоага белгал а деакхаьш баь бетта итогех къобаьлнарех дийцар. Хьалхара моттиг лаьцар № 2 йолча цеха коллективе я.

Пропагандиста Г. Н. Бабакица а, иштта укхаза къамаьлаш даьча кхычар а идеологически болх тоабара парте обкомо тIаьйца мероприятеш шоаш къоабалъь тIайцалга хьа а кхайкадеш халкъашта юкъера доттаг1ал дIахо чIоагIде, ленински къамий политикала шераг1а пропаганда е еза, аьлар. Цар шIераш аьлар предприяте хьинар кхо ца деш къахьегача дуккхача къанех болча аьнлий. Царех ва установка начальник С. Э. Хуциев, дикаг1вола пропагандист, инженер Р. Чапанов, кхыбараш.

Собране хиннача парте обкома тешам белар шоаш КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тIаг1ертта къахьегархиларах.

В. АЛАЕВ.

ПРОКУРАТУРА ОРГАНИЙ ВОЛХЛОШТА РСФСР ЗАСЛУЖЕННИ ЮРИСТ ЯХА СИЙЛАХЬ ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Социалистически законность чIоагIъеча дика хIамаш карагIдувларах РСФСР Заслуженни юрист яха сийлахь цIи лойла

Нохч-ГIалгIай АССР-е гIоала Герасимов Михаил Константиновича — автономни республике прокуратура воккхаг1волча следователа.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **М. ЯСНОВ.**
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Х. НЕШКОВ.**

г. Москва, 1972 шера 22 май.

РЕСПУБЛИКА ПРОКУРАТУРА ОРГАНИЙ ВОЛХЛОШТА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Социалистически законность чIоагIъечен хулашшца лоаттабеча къовсамен хьинаре дакъа лацарах а Советски прокуратура хьаль шоаттъе итт шу дизарца дувзадена а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Албаков Хьабилий Салмана — МалгIобекски городской прокуратура воккхаг1волча следователа.

Давлетмирзаев Муталип Ахмадовича — город Грозне Октябрьски района прокуратура следователа.

Джабиев Нухьа Вискиевича — город Грозне заводской района прокуратура следователа.

Ермолов Юрий Васильевича — Гудермесски городской прокуратура воккхаг1волча следователа.

Загалаев Магады Абдулвадовича — Шаьла района прокуратура следователа.

Ревдов Владимир Васильевича — Нохч-ГIалгIай АССР прокурора воккхаг1волча помощника.

Хайдарханов Леча Ватсевича — Наьсарен района прокурора.

Шатаева Сусаина Аваковича — судашка дувцача уголовни делашта тIаьхьожам лоаттабеча Нохч-ГIалгIай АССР прокуратура отдела прокурора.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный, 1972 шера 26 май.

ПРОКУРАТУРА ОРГАНИЙ ВОЛХЛОШТА РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

РСФСР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Социалистически законность чIоагIъяра дуккхача шераш толаме болх барах а Советски прокуратура 50 шу дизарца дувзадена а РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Нохч-ГIалгIай АССР-е гIоала Асабеев Моисар Хамидовиче — Ведана района прокурора.

Хамагульгов ХьажIаьша Даудие — Урус-Мартана района прокурора.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **М. ЯСНОВ.**
РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Х. НЕШКОВ.**

Москва, 1972 шера 22 май.

М. а Т. Г. ЛИВОРОВАНА, М. А. ТОКМАЧЕВНА, С. Э. ХУЦИЕВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДАЬТТАН МЕХКДАТТАХИМИЧЕСКИИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛЬ ЯХА СИЙЛАХЬ ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республика мехкдаьтта промышленность дег1айоалаеча дика хIамаш карагIдувларах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика мехкдаьттан мехкдаьттахимически промышленность заслуженни деятель яха сийлахь цIи лойла

Ливорова Таиси Григорьевнина — «Грознефтехимзаводы» объединене Производственно - Товарни контора йоккхаг1волча операторна.

Токмачев Михаил Александровиче — «Грознефтехимзаводы» объединене Производственно - Товарни контора товарни оператора.

Хуциев Саид Эльсамбиевича — «Грознефтехимзаводы» объединене Производственно - Товарни контора электрообессоливающи установкай участка начальника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **К. ОЗДОЕВ.**
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

г. Грозный, 1972 шера 26 май.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШ — КХАШКА

«КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъергъа!» Цу лозунгаца бахаш къахьегаш ба Орджоникидзе цIерагIча колхоза къахьегамхой.

Са безам ба тхоай партийни организаце дукъаш звенох кхеца. Из звено — кхаш леладу, 15 коммунист юкъе а волаш йола цехови партийни организаци.

Шеко яц, партеш цуй организацейн миз коммунистий дукхалах а ца латташ, цуй членийн дикачи гIуллакххех — саккотамах, идейно дог тойша хиларах, коммунизма гIуллакха мугIахьа хиларах лаьттинах. Дуьххьа из дахкар да 1972 шера парткома балха перспективни плана тIа юкъртера уйна чIаьвшйтар, цулла тIаьхьа цеховой парторганизацей болх а.

Ховш да, ухх шерарча хьувкъала лаьд соакхе а деиз йолаш хилар. 1971 шера гуйра. Кхаш леладеча цеховой парторганизаце принципиальни чIоагIа сакъовзадир гурадь дуй кхатам дIадера плана толлаже кхоачашъяьлла а, зайн акара ткицаш лаха хилара. Партжи собране дукха отгадир «Зайн акара ткаш ханаш хьалхха кхоачашъяра де доларех» бола хаам. ДаьрхIа партийни къамаьл ир собрание, из болх тIехъабахара баьнеш гучадьялар. Вазаме хергIолаш дIарехьа инженераш цхьа болча бригадираштен хьа критика.

— Зайн акара болх тIехъабаьккхаш хертера бадьанаш да, — йоаздар ше къамаьл деш Еррисоюзни колхозхой III съезда делегата, опытни механизатор, къонача коммуниста Баагиев Ибрахьима Бахадурна, — къахьегамни производственни дисциплина йолалар, инженераш, мастерски заведующаш, хьаст-хьастара бригадираш шоаш шоашта кхерачаргара доагIар дикка хьаде ханш ца хилар. Тракторех дерзив пайда ца эцаш дукха моттигаш а. Вочахьал тIа ба тракторий парка технически гIулакх дара болх. Иагахьа сагна зайн ханаш хьалха хьа ияха воай безам бале, тракторашца шин сменагIа болх байтанза баргбац.

Ше къамаьл деш, колхоза предсетателя А. Ю. Оздоева аьлар: — тракторий паркашна шин сменагIа болх бала вIаштIехьдаккхар, пламовни заданеш ханал хьалха кхоачашъяра еррига коллектив сарпалатIахкахар — вай партийни организаце сийлахь декхар.

ЙоллагIча дийнахь Iурра дош дIалаладар тхо собране решени кхоачашъе. Трактораша шин сменагIа болх бала вIаштIехьдаккхар. Собрание хьалхашка отгадь денахр сийленца кхоачашдир.

Уж дар 1972 шера лаьха хаунсъла вискара юккъаьнка дахьа гIаваш.

ВIаьстаи юкъе кхаьна дергдолча баллаш технически кийчъе эзаш яр. Из дош а шоай чIоагIача вIохьежаш кIеи лаьцар коммуниста. Цхьаццабараша дикка бехи бе а бийсаь лортбоадана техникаш инвентараш ремонт ср вIаштIехьдаккхара дахьъе лодарлоаш гойтарах.

Шоашка хьалхашка отгадь кIаслагIча цеталлаша йоалагIча шера декхараш дикагIа. КПСС XXIV съезда решенеш толамегIа фу даь кхоачашъергъар, ССР Союз хьаьь 50 шу дизара нахъа декагIа фу даь гIоргдар, деррига кхоачанаш оарцагIа а дахъа алат, дулх, шура, кхыйола юрта боахама продукташ дукхагIа фу даь йоахаргъдр - хьогI яда уйлаш дергча йолаш бIаьстанга баьлар колхозхой.

ГIулахх миштад аьлча, цу организаце коммунисташ кхаш леладеча тракторий бригадашка хинна ца Iеш, хьайбаш леладеча а дIаписбаь ба.

Цу партийни ячейка шин влияни еча участашка хьаь а кхийна, къахьегаш ба лаьтташ леладарен хьайбаш леладарен башха - дика говзанчаш. Баагиев Ибрахьима Бахьаудин, Гарахоев Жабраила Заьтаян, Оздоев Хьадиса Хьамидсанна болча опытни механизаторий цIераш колхозе яйза ца Iеш, Сунженски районна доазонех гаьнна аракъа а йовзаш я.

Уж хьалдаьта механизатораш хинна ца Iеш, хьинаре общественникаш а ба. Масала, Б. И. Баагиев — Еррисоюзни колхозхой III съезда делегат — хIанз колхоза правлене член, цеховой парторганизаце секретара заместитель ва. Х. Х. Оздоев — къахьегамхой депутатий Сунженски райсовета депутат.

Хьалхалтта механизатораш буцача хана массехк юза дош аламда даргдац Костоев Саьдиджай Юназ керте латтача № 3 йолча бригада коллективах. Цу коллективо хиннар агротехнически кийчача ханашкен дIайийра бIаьстан

кийъе юа культурам. Шоай коллективе ларкIа а воагIаш дика ловрдIаш ва Костоев Юназ. Цуйна хов шин бригада членийн вахарца вала, царна фу эш, цар йоалкхо е, цо доагIав дизаш хьадех эгара хьалха шийгара а цуй тIехьагIа шийна карарчаргара а.

Цу бригада белгаланагIа йола оагIув а кхыча бригаде шоай гIуллакх дизза дIахьеш бацпа, хала кхетадуш бола нах уккъа хьачубаьхкача хьинаре, дисциплина йола белхаш а хила... Къаьмте доагIаш а ... нача, ... раьгга.

ДагадоагIа, соакха гурадь хинна ухх тайпара хIинн. № 1 йолча бригаде трактористалла болх беш хиннача Биев... Баьира шин балан хоржаш кхоачашъяцар. Костоев Юназа декхара цуи бригаде лахийтар из. Кхоачаш цхьа кIира а далале пламеш заданеш кхоачашъе ваьлар Битиев. ХIаьта дIахо цхьа кIеззига за дьинача гIоахала харара кара тола цIе ыыгнал цха возарехар из. Битиев сел цIаргалдара баьбанаш малагIаш да хьежар тхо.

Укхаза лаьрххIа цуи йоакхе оа хинна, дикагIа вIаштIехьдаьккхай социалистически яхь, кхиметтел хьалхарча юхьига лоадаш бацаш да цьина хьалхуш хиннача цуи толамий бе боагIача тайпара мах баьб. Шин йоалхо еш, шин болх терка[illegible] хиларо доггIрастачадаьв цуи, балха безам белийтаьб. Соакха дена шин балха хьинар лаьгI ца долийташ хьоагIа из ухх шера а.

ДIайийнача хIаманта хIаш химически оасар дав йоалаш латтни. Костоевех Хашиевен бригадаш. Костоева бригада коллектива гIилургий мугIарашта юкъе обработка е йолаенай. Колхозхоша хIалале а йоацзе ю дIайийнача хIамашта гIулакх дарен обработка ярен моттиг, лоахам дизза йолаш. ДагIара дахар дукха цхьаццайолча моттигашдара доакъараш чуэцара а. Белгала аьлча, 1-ча бригада белхлоша хIанзие а лаьттах охкай силоса лаьрдIа дIадийна хиннача рожа хьалхара тоннаш.

ДIахдача шерашка дийнача гIалатий анализ яра, дIадаьнна халача Iаио дика кхетаьбай колхоза къахьегамхой, доакъараш кийчдара хьалхара цар бехкетокхам лакхбаьб.

«ССР Союз хьаьь 50 шу хиара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сераш ярабаьнечун тIехьагIа шинна а бригада коллективаца, шоай торонашка а хьежа, йорда декхагIдола декхараш тIайийцар цу юбилейна баха боагIача тайпара вахьабахар дукха.

Костоева бригада коллективо декхар тIайийцад юкъера лаьрхIа дIера гектара хIара лаьи 20,5 центнер йолча моттиг 25 центнер гурадь дийнача кIин гулъе, 30 центнера меттел 40 центнер хьажкIаш, 11 центнера меттел 28 центнер генараш гулъе. ХIаьта Хашиева бригада, пламови заданеш цу тайпара а йолаш, декхар тIайийцад: хIара гектара тIара гурахь дуьча кIин 24 центнер, хьажкIаш 35 центнер, хIаьта силоса лаьрдIа дIайийна мажа хьажкIаш пламагIа лаьрхIача 130 центнера меттел 150 центнер дикка.

Эггара тIехьагIа хиннача партийни собране цу организаце коммуниста дIадийгIар парткома отчетагIа. Алз дезаш да, цу тайпарча отчеташа цеховой организацешта хьалхашка парткома членийн меттел, хIара коммуниста а хьежар айдеш хилар. Шоаш къамаьлдаш деча хана коммунисташа дукха мIаьхера предложенеш тIийдар ялташ чуэцачеи доакъараш кийчдечеи хана парткомо фу болх эргабаьккха теабара.

Къаьстта белгалдаккха безам ба са, цу партийни ячейка толамаш парте чухьара дисциплина чIоагIъяра, КПСС XXIV съездо дIадейхарашка хьежжа коммунистий безкатоккхам авангардни лоархIами лакхбара беш бола боккха болх уллаш хилар. Алхха укх тIеххьарча 5—6 бетта КПСС Уставо дIадехараш кхоачаш ца дарах массехк коммунист партеча дIаваьккхав, цхьабараштa чIоагIа партийни бехк баьб.

Бакъдар аьлча, партера дIабаьхарий дукхалта хьежжа мах бе ба гIан партийни организаце балха. Цхьабаккъал, партийни хьехама еррига формаш чакхъяьхача а хIама ца хиннача тIехьагIа, КПСС мугIаранта юкъера дIадаккхар — партийни дисциплина чIоагIъяо аьдха ца! жара доаца гIулакх.

Бакъдар аьлча, кхаш леладара цеховой парторганизаце балха тIа а да белггалара кхоачамбоацараш. Уж коммунистаща хоаш да, цудукха уж дIаладара тIадерзалу цар шоай низаш.

Укх деношка хиннача парте ЦК Пленумо цхьа а айдаьд колхозхой хьинар. Цар доа раьза делаш хьалхоац КПСС Централоьни Комитета кхоачара политика.

Керданa парткома хьалхашка латтача керттерча декхарех цаI да, балха перспективни плана тIа белгал ма даьккхара, цеховой парторганизацей лоархIам, авторитет, денал дIахо айделга.

А. ЧАПАНОВ,

Сунженски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза парткома секретарь.

«СЕРДАЛО»
2-гIа оагI. 27 май, 1972 шу.

КХОАНА — ХИМИКА ДИ

ПРОДУКЦИ — ДУКХАГIЕН ДИКАГIЕН

Укх шера воархIалгIа бегалдоалхх молкх химика Ди. Из дезду деррагача халкъа хинар чIоагIа айденнаь, 9-ча пятилетка задянеш ханал хьалха кхоачашъяр дукха, Советски Социалистически Республикай Союз хьаь 50 шу дазара даха доагIача тайпара нахьадахар дукха шерра яхь яржача хьалашка.

ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиумо «Химикий Ди» белгалдаха оттадаро тешал ду мехка халкъа боахамек советски общества вахарен, коммунизма материально - технически база хьаеча химе лоархIам тIа-тIа дукхагIа лакхлуш хилара.

Таханара хими — юртбоахама продукташ мааьха сания алсамъяхарга бода ниыь, цаха кулача дуккхача лазарашца лоаттабу толаме къовсам ханкъо леляю тIехдакен дарегIен хIамаш, бIаьш тайпара башха - дика синтетически материалаш хьаяр, из а шин чIоагIачен кхачачен йоаггIа хIамашца а ядерни доагорца а вай ...

Химикий Ди ... [illegible] ... Грозненски химкомбината 18 шу хьалхагIа, 1954 шера мае, фенола — ацетона производства хьалхарча аргIан цехаш эксплуатаце дIаяларца мохка болх беча доккхача химе предприятешта юкъе дIаэттар из. Цу шерашка, партеш правительстваш йовкхо яр, укхаза болх беш [illegible] хьинар тIадаьйтар бахьан долаш комбинатах Нохч - ГIалгIайчу эггара йоккхагIйола предприяти хилар.

Грозненски химикаш ба лохача давлене методагIа дукха тоннаш дай-мехка полиэтилен хьаде болабеннараш.

Коллектив къаьстта дика къахьийгар дIадахаче пхе шера. КПСС XXIV съезда яха йоагIача тайпара пачъахар дукха шерра социалистически яхь а йоаржаю ханал хьалха кхоачашийр пхе шера плен. Комбинатагара 13 миллион соагIча сома мааьха планал соагIа фенол, ацетон, синтетически каучук ... кхьчар ... [illegible] ... баь пайда 6,8 миллион сом. ... Керда мощносташ болх ... а йолайолийташ, алхха производство эргаьккха тоаярен цунна интенсификаци ярен чотах 37,3 процент дукхагIа хьаьй товарни продукци. Къахьегама овсаре 57,6 процент лаккхьенай. Межкарча шесанна йолча предприятешца кийсйича комбинато эггара кIезигагIа бензол ... углеводородни ... дIаяьийтай кийчача продукце тонн хьаярга.

Пятилетка шерашка Еррисоюзни социалистически яхье вуриттаза котало яьккхай комбината коллективо, хьалхара йоттигаш СССР Министрий Советей ВЦСПС-ей ... тел IIIе ...

Дукхача балхаш дIайеийр оаха 9 пятилетка. Цу юкъа кхозза хьалхарен шоаза кхоалагIен моттигаш яьхар ...

Кхетадеш да, уж толамаш шишегIа хьаьнина ца хилар. Уж — производства резерваш ... царех пайда эцаш тIадийрзза творчески болх барах хьадиннараш, специалисташ, рационализатораш, хьалхадаттарашца къахьегарах кийча яь, производствана юкъейнхьай технологи эргаьккха тоаяра, киз болашагIа йолчунца оборудовани хувцара, продукце дикал тоаяра, продукци яккхарга дIабода мох дохбара, ремонтни балхашта механизаци централизаци яра, производства культура лаккъяра тIаерзаь лоархIамеча организационно - технически мероприятеи бIарчча комплекс. Белгалдоалаш хIамa да, комбината хIара виъалагIа вола болхло рационализатор хилар.

ДIаихача пятилетке производственни юкъейнхьай 2,3 миллион сом шера экономически эффект луш йола 3690 рацпредложенеш 60 изобретенеш.

1971 шера — 9-ча пятилетка хьалхарча шера производствана юкъейнхьай 758,8 эзар сом экономически эффект енна йола 788 рацпредложени 19 изобретенеш. Из лолла хIама тха новатораша бераха къахьегарах хьаьннад.

Царех дикагIа бараш ба П. А. Майбороданa, Ю. Э. Рысицкий, Ю. М. Блинков, В. В. Догонадзе, А. Н. Костюченко, Ю. П. Козлов, К. П. Сафонов, А. А. Рыжечкин, Р. К. Медведев, А. И. Иванов, дуккха кхыбараш.

Комбинате боккха болх чакхбаьккхай цхьаьни химий опыт денъекъара, хIаьта из балхаш долдош юкъа а дахьийна кхыча производствашка хьожаваь 332 сат. Цо йиш хилийтар къахьегама овсарле 9 процент дакхье.

Чакхдовхаргдолча гIулакхий миз бола программа а лоархIаш тIадийцар химикаша КПСС XXIV-ча съезда решенеш. Съезд хьалла ди тIаьккхьачаш тха ацетона. хIинта цул тIехьагIа юхье ха хьинача гIолла — фенолах изопропилбензолех Пачтахьалкхен дикаль знакаш оаьр. Дуккха а дикагIа арахец полиэтилен.

Комбинате Iилма - технически прогресса юкъа доккха дагъа доаьй тха инженераша В. С. Ваудена, И. М. Давыдова, И. Д. Шевлякова, В. П. Ляшина, В. М. Олифира, З. Х. Чинтарова, В. В. Догонадзе, А. Е. Маркарина, Ю. П. Козлова, В. Г. Кадыной.

Коммунистически партен Советски правительства болхлойн гIуллакхерча къахьи хьадалад дорно еш хиларах башха - дика материални болх [illegible] тхо долча культурни ... гIуллакхаш дара, дика ... вIаштIехьделла къахьегаш салайен.

Башха - дика санаторий - профилакторий ... комбината. ХIара шера путевкаегIа салоIача цIеношкен санаторешка а уьаш шоай уьхьатIено тоаю 300 гаргга сага. 1971 шера комбината болхлой 600 бер хиннад пионерски лагерашка салоIаш. Укх шера тха болхлоша шоай отпускаш дIаьхоргья Iаьржача форда йисте, Волга тIа гIолла никъ беш, Кавказа лоамашка гIолла туристически походаш еш. Мехкета яхача юрта, Iаламо хьаьцьача моттигашка хьаьллаш а салаIа база. 1971 шера шоай чуIеча моттигий хьалаш тоадаьд тха болхлой 75 дезало. ХIаьта 1972 шера ... керда квартираш дурьйя 600 сагIча сага. Химикий Дворешe болх беш я комбината болхлошка а Черкорема мел бахача нахага а культурно салоIайташ йола тайп-тайпара кружокаш.

Къахьегамхой хилдаьнa йоккхо яро ... дерзна цар теорчески хьинар айдара, тха коллектив КПСС XXIV съезда решенеш толаме кхоачашъяра. ДIадахача шера тодамаша, укх шера ССР Союза 50 шу дизара бага боагIача тайпара пачъабахар дукха шерра социалистически яхь йоаржаро дика торонаш лулийт 1972 шу а шагта ... ... - доккхача гIулакха латтуш болаш хилайтара. Декхар оанох латт аьлча, из датт соалца лелаьнга социалистически яхье карагIдаьшца дика хIамаш чIоагIдарахи СССР хьаьь 60 шу дизара сийна 1972 шера план ... хьалха ... тIайийна ... кхоачашдаргдарах.

Тха къахьегамах ... беркато боккъу парте XXIV съезда решенеш боккха низ болаш хилар. Къахьегамхой хьинар тIа-тIа дукхагIа лакхлуш хилар, социализма гоаламех сийлахь - ... хилар. Тхо гIаддаха хилеш оаха доккхаь де йиш йолаш дола хIамаш да тха — цудухьа тхога ... вIа ... я, предприятеи болхлоша, гIуллакхерча наха, инженераша техникаша дерригача советски халкъаца цхьана шоай къахьегамца дакъа лоаш дерригача халкъа юкъарча гIуллакха — вай мехка коммунизм хьалъяра гIуллакха юкъе.

Цхьабакъда, тха толамаш — ... болча бале бусеш хилаш ца Iеш, тхоай къахьегамах давлача беркатах оаха де а доагIаш доккхал дара ... хила ... хила ... ..., — из эггара ... я, цу шера оаха тхоай дIахьда ... перспективаш белгалъеш. Къоасталинза йиса проблемаш халонаши пхьарагIа тхона бIаргагущ, хIаьта цунна цхьана вай парте XXIV съезда Директиваш белгалъяь коммунизм хьалъяра хьадда вахараш кхоачашдара бизза агIа пайда эцанза яргйоаца торонаш резерваш тхона бIаргагуш йола.

Л. ШИЛОВ,

Грозненски химкомбината директор.

Энергетикий гIончий

«Грозэнерго» районни энергетически управлене теплоэлектроцентралий боах лертеIа дIабоалаш яц химически цехаша дика болх беш ца хилча. Хова ма хилара химически цехаш гIона лоархIаш я, цхьабакъда, энергетика предприятей балха тIа уж боккха лоархIам болаш я. Яьнна хий дIацудалахьа из цIенду химически цехий отстойникашна фильтрашка.

«Грозэнерго» предприятешта юкъе йоккхагIчарех я № 2 йола теплоэлектроцентраль, шутта йоккхагIчарех лоархIаш я цунка чуйоагIа химически пех а. Цуи мощность кхы тIа а лакхъяра соакха цига дIадоладир оборудованен реконструкци яра балхаш. Масала, фильтрашта реконструкци яр баьхьал лоаьш цар къахьегама оасарле диддза лакхъеннай, реагенташ, технически хий дикка дукхагIа кходу, из дикагIа цIенду.

Цехе дукхьашка оттаьй пробоотборни точкай шиь-шегIа дIахьувлалуш йола клапанаш. Цу гIуллакхо дикка атта баьккхай цу участке къахьегачар болх. Эргаьккха хийцай трубопроводий отстойниккий схемаш.

Цеха обрудовани мукх ца хийтара а дукха йалкхо ду цига. Хьалха дIалдача хана цехе чухахьа а йоаш яраьа яр отстойникаш, цудухьа цига къахьегачарна дукха холонаш шийсара Iаша замалахь. ХIанз еррига отстойникаш помещене чу я, цудухьа болх а оттача бьйнаб.

Цеха болх дика вIаштIехьбаьккхаб цунна керте латтача Славконь Павел Матвеевича. Цу коллективана из кулгалдеш вола шоллагIа шу мала дешe а дукха мероприятеш чакхъяьхай чидаза болх тоабара. Болхлоша чIоагIа лоархIаш сий деш ва из.

СССР 50 шу дузача дешна сийлерца пачъабахара социалистически яхье баьнача химически цехе дуккхача къахьегама ветеранаша, новатораша дика соагIат дийчаьд химикий дезача цIейна. Царех ба сменай начальникаш Павлова Валентина, Гейц Валентина, аппаратчица Лагодич Валентина, слесарь, цеха дикагIвола рационализатор Усков Иван, мастер Кизников Николай, кхыбараш.

Х. СЕРГЕЕВ.

Торонех пайда а ийбеш

ДIадахача шерашка массехк тайпара продукци мара яцар Нохч-ГIалгIай химически заводе арахецаш. ХIанз укхаза арахец тайп-тайпара басараш, бытовой химе тонараш, цу дюкъе: мастика, паста, моючи средстваш, республикерча а кхтта вай мехкарча а мехкашкахошта чIоагIа эшаш йола КССБ яха реагенташ, Серноводски Ачалукски минеральни хий ... дашта чIоагIа эшаш йола шуьнаш, кхо литр хула балонаш, енъа пигмент, олиф, кхыйола продукци.

Из дикагIен дукхагIен хилийтара юю хлобаш химзавода коллективо. Соакха а тIехьа заводе эцшача боарамагIа арахецаш кIей бос боле лакокрасочни продукци. Бахача нахе дIадехараш кхоачашдара шоай торонаш дела баьлла заводе специалисташ. Цу гIуллакха тIаерзаь дукха мероприятеш чакхъяьхар цига. ХIанз на продукци массаьнаъ дукхагIа арахецу заводе, хIаьта из ГОСТ-а технически хьалаьш ... хера ... а.

Укх шераьнца гIона ... ... кхерамен балхаш пулгаша дахь заводе. ХIанз царна механизаци яь, уж балхаш массехк саго ду. Кхычахьа бахийта мукъабаьннаь дукха болхлой, аттача баьннаь цига къахьегачар къахьегам.

Арахеца продукци дукхагIа хилийтара боккха лоархIам болаш гIулакх да заводе цехашта участкашта реконструкци яр а. Из болх а дика вIаштIехьбаьккхай заводе цхьаьнгIа специалисташ. Укх шера цхьоалагIча басарах арахецаша ... оборудованена реконструкци ... яь. Из бахьан долаш басараш 40 процент дукхагIа арахец. Пятилетка шоллагIча шера хьалхарча квартале хьал а из эксплуатаце дIаенний керда ... Цу мероприяте шоаш дукхагIа арахеца вIаштIехьдалийтар кIай бос бола басараш.

Технически прогресс яра дикъера балхаш укх шера дIахо а да лерх! заводе коллектива. Стеклотарни боахама реконструкци яра балхаш йистедовхаргда ер шу чакхдаьлалехьа. Цул тIехьагIа иттаза дукхагIа хургъацига арахец халкъа боахама чIоагIа эшаш ... литр дула балонаш, шуьнаш, кхыйола продукца.

Химикаша дика соагIат кийчдаьд шоай дезача цIейна. ДIабахача биъ бетта планал соагIа дIаяххьийтай 72 эзар сома мааьха тайп-тайпара кийча продукци, хIаьта заданел соагIа дукха товарни продукце арахийтай.

Лохдалийтац уж толамаш химикаша шоай бетта а. Товарни продукци арахеацара хьалхарча шин декада заданеш ханал хьалха кхоачашъяьй цар.

Хьинаре къахьегарца белгалъяьнна а стеклотарни басараш лечен цехий коллективаш. Масала, норма тIеххкоачаш а еш хIара дийнахь стеклотарни цеха коллективо арахец 1500 — 1600 шуьна, кхо литр чуйода бIаьш балонаш, хIаьта басараш деча цеха болхлоша арахец итташ тоннаш тайп-тайпара басараш.

Уж толамаш доахача дизза дакъа лаьцад аппаратчицаш Соколова Верас, упаковщицаша Мусаева Футас, Исакова Тамарас, аппаратчица гIончас Масаева Пинас, химически лаборатори заведующе Картамиева Клара Яковлевнас, лаборантка Кусткова Валентинас, йоккхагIйола аппаратчица Резукова Марияс, кхы дукхачар а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: болх беш ба химически лабораторе заведующи К. Картамиевай лаборантка В. Кусковай.

И. ПЛИЕВА сурт.

СОВЕТСКИ ПРОКУРАТУРА — 50 ШУ

В. И. ЛЕНИНА инициативегIа, цо кийчъяьча принципий тIа ВЦИК 3-ча сесса 1922 шера 26 мае Пачхьалкхен Прокуратура кхе а яь, прокурорски тIахьожаме хьакъехьара Положени тIанийцай. Из Положени чIоагIъеннай 1922 шера 28 мае ВЦИК-а Председателе М. И. Калинина секретара А. С. Енукидзеси цунна кулгаш яздьчул тIехьагIа.

Советски прокуратуро ... социализм толаме ... хиланза яргйоаце экономически торонаш вIашагIтоха моцк болабеннача хана.

Граждански тIемаи кхыча мехкий тIема интервенцеи шерашка гуччаь тIом беш воахаьча классови мостагIча Советски Iаьдаьлца лоаттабеча къовсама методаш хийцаяр.

Цу хьалашка капитализм эша а яь социализм котъяккхар дукха панчахьалкхен Iаьдала еррига органий, гIулакхаш тIарча наьха, граждананий лира бехктоккхам оттабенза баргбоацаш хиннаб советски законаш телхадара хьалхара, хоадамболлаш къовсам лоаттабе бийзаьб революцийни правопорядок чIоагIъяри хIара сага боккъонаш тешшаме лодаяри дукха.

Мехка индустриализаци юрта боахама коллективизаци ечa кане прокуратура новкъостел даьд промышленносте, транспорте, юрта боахаме чубенна зуламхой хьалгучабахарен лирагIча тайпара царна таIазар дарен декхараш кхоачашдара.

Сийлахь - боккхача Даймехка тIемо дIадийхар деррига прокурорски гIулакхаш тIема хенага хьежжа эргадоахилга. ТIема канарче законаша прокуратурегара дIадийхар мехка тIема низ малбегертарашца эггара лирагIчен хоадамболашагIчек тайпара къовсам лоаттабелга а цудухьа советски закона дизза кхоачашдар цIенхаштта тIахьинаш оттабелга а.

Цу тIеххьарча хана прокуратура гIулакхаш керттерча дакъье тIадерзадаьдар халкъа боахам юхахьеттаоттабарен дагIабоаллабарен планаш кхоачашъеча ма могга чIоагIагIа новкъостал дара, тIемо ханарче хьалашка тоьарен цо телхарца, наха Iалашбера, боахлой низо лахаро дакъе тIапаьттача законаша, лаьча гIулакхашца дуьзадаьнна къаьстта чIоагIа ярахьа, законаш телхадар моттигаш хьагучаххарен дIайкхарен.

Цу хана социалистически законность чIоагIъярен прокурорски тIахьожам лирагIа хилийтарен тIадерзадаь гIулакхаш чакхдоах парте. 1955 шера 24 мае СССР Лакхехьарча Совета Президиумо керда Положени чIоагIийнр СССР-ерча прокурорски тIахьожамна хьакъехьа. ХIаьта хIана прокуратура болхлоша цунга хьежжа чакхбоах шоай болх.

Шин шоаттъе итт шу дизар прокуратура белгалдоаккх советски халкъ коммунизм шерра хьалъе доладеннача хьалашне. Из хьалъяра декхараш кхоачашдеча — коммунизма материально - технически база хьалъеча, коммунистически общественни отношенеш вIаштIехьйоаккхача, керда тайпа саг хIалхеча — лоархIамегIара дакъа кхоачаду прокурорски тIахьожама.

КПСС 24 съезда трибунера белгалдаьхар законность чIоагIъелга панчахьалкхен аппарата декхар хинна ца Iеш, законаш дизза кхоачашделга Iалашдара, къахьегамхошта правовни кхетам дикагIа балара, право, закон лархIа дезилгах хIара гIулакха тIарча сага, хIара советски сага дог тешадара долла хIама де дезаш йолча еррига партийни, профсоюзни, комсомольски организацей юкъара декхар а хилар.

Социалистически законность чIоагIъяра вай мехка чакхбоаллача боккха башха дика боккхат долаш. Цхьабакъда, законности правопорядоки телхаеш, зуламе гIуллакхаш леладеш йола меттигаш хIанз а чIоагIа зьржаш денна теркаме разди а.

Анализо хьаьнокх, моттигера ведомстваши хIаране хьаштер харцахьа кхетадарех законаш уж дукхаьлъуттадарехи законаш дукхагIа телхадеш хилар.

ДукхагIа дизза, законаш телхадеш доле бехкаш де къаьстача гIулакхаш тIарча наксм граждананштен уж кIезига дезаш хилар. Уж телхадеш дела, кIезигагIа доьрхаш цхьабаккъда эггара хIеранагIен доле бахьан — гIулакхаш тIарча къаьст-къаьстача наькъ граждананштен шоашта гIойле лехаш общественна дукхьалйоаха уйлаши хьаштеши.

Цхьабакъда, законаш телхадара бахьанаш моллагIаш дале а, цуинa бехие бераш чIоагIа бехк бе беагIа. В. И. Ленина дIадийцад, масала, законащ ца доезарехи чакх ца декараки чIоагIа таIазар дала, хIаьта хоашийзьла а уж телхадереш суде тела безa хьахад цо.

ЗАКОНАШ телхадарца къовсам лоаттабелга вIаштIехье а доахаш, прокуратура органаша, баьча уж указаьнаш йиза кхаьчаш а еш, керттера уйла тIайохийт законаш ца телхадайтара, уж телхадеш дола бахьанаши аьттуй бола хьалашн дIадахара.

Прокуратура болхлоша из къовсам лоаттабу партийни органаш дение тIахьожам лоаттабеш а чурча гIулакхий министерства, юстице, суда органашца айхха бузаш бола гIулакхар леладеш е, пачхьалкхени общественни организацешца, дукхача къахьегамхоша новкъостал дарахи хьалхаьвараш каг гIортелре а еш.

Пачхьалкхени общественни организацешца, дукхача къахьегамхоша масса ... ... [illegible]

бузамеш хилара новкъостал ду прокуратуре аьхкеча предложеней, заявленей, жалобей дукхано. Алхха дIадахача цхьан шера Нохч-ГIалгIай АССР прокуратура органашка дукхьал прокурорашца гIулакх долаш вена 6000 гаргга саг хиннав, хIаьта 8000 соагIа саго йоваенца предложенеш, заявленеш, жалобаш кхыйтай.

Прокуратура шоаттъе итт шера истора итогаш еча, хана вай доккхаьа деш белгалдоакк, прокурорски гIулакхий чоалханечен хелачен хьалашка денал долеи кхетам болеи кадраш хьалкхийна а цул тIехьагIа пачхалъяьккхина партийна ... бахтаьккхача гIулакхаш тIа, Iилмийна юкъе наха а хилар.

Ше хьаьниннача хьалхарче денношка а дена лерагIа интернационализма принципаш тIа латташ хьайоагIа советски Прокуратура. Республикерче башха йоккхе йоаьцече прокуратура коллектив хIанз барт тайна болх беш ба 6 къомах бола нах. Царна юкъе ба йоккха опыт йолаш, гIулакхех дика кхетам, практически гIулакхий йоккхаш чоалханеи школа яьккха бола прокуратура ветераныш а хIанзза мера прокуратуре балха хьачуэцанза, хIана а партеIа балха опыти говзали йоацаш, цхьабакъда, прокуратура болхлочун чоалхане професси Iомаьа лаьрхIен хьинар долаш бола къона болхлой а.

Хе ца къовсам, дукхагIча хана шоашта эшачо за доалашекье я, каст-каста дикаха хIама доацаши пачхальалкхенен халкъаи хьалхашкара шоай декхар кхоачашду прокуратура дукхагIболча болхлоша — общественен пачхьалкхенен эхь деш, наьз вахара хьоазам беш бола закон телхадераш, зулам дераш хьегучабоакхаш царна таIазар деши.

Царна юкъера эггара хьалхагIа белгалбаьа безаш ба массехк а шоай бокха декхар цIена ... ... прокуратура ветеранаш ма. Шетиева Суссана Авакиевна, Шербак Кирилл Мартынович, Вайнгебер Лев Маркович, Силин Дмитрий Степанович, Антропов Николай Сергеевич, Гончарова Надежда Ивановна, Никитина Елена Филипповна.

Говза гIулакхах дика кхетамаш, законаш телхадераш хьегучабоарен бехктокхаме оазрен бола массехк шера дика вIаштIехьбоакхаш хьабоагIа районий прокурораш ма. Андрющенко Александр Андреевич, Асабаев Мовсар Хелидович, Шор Анатолий Самуилович, Хашегульгов ХьамIзьша Даууд, прокурорий помощникаш ма. Невеменов Юрий Михайлович, Зязикова Галина Юнусовна. Дуккхача шерашка зуламашца лоаттабеча къовсама хьалхерча юхьига латт боккхагIболе следователаши следователоши ма. Герасимов Михаил Константинович, Албаков Хьабилий Салман, Коваменко Ольга Павловна, Джолиев Нуза Бисиневич, кхыбараш.

Прокуратура шоаттъе итт шу дуза ди тIаккхоачаш хоза а эрташ белгалдоакх оаха, республика прокуратура коллективе гIулакхий партийни пачхьалкхени организаца лакха мах ба хилар. Прокуратура дуккхача болхлошта правительствени соагIаташ тийнна. СССР Генеральни прокурора, РСФСР прокурора, республика прокурора приказашка хестабаьб.

Деза соагIаташ делерон хеставарен доккхий декхараш тIадожаду. Республика прокуратура еррига коллектив, шоай балха лакха мах барах партенеи правительственеи даг тIара баркал а оалаш, дIахо а шоай деррига низаш, знанеш, денал, хьинар вай мехка социалистически законности правопорядоки чIоагIъяра гIулакха дIадала кийча я.

К. БУРМИСТРОВ,

Нохч - ГIалгIай АССР прокурор, пачхьалкхен юстице 3-классa советник.

ХIАНЗ ЭГГАРА САГОТАГIДАР — ДОАКЪАР КИЙЧДЕЛГА

СУХАЛБЕ

Общественни хьайбашна доакъар Iалашде белабеннаб республика механизаторам. Дlайийна дукхача шерашкок эрийн тlаьрна баьцаш ахьан сенажан лаьрхIа 11 бlаь гектара тlара хьокха баьцнаб колхозий, совхозий доакъар Iалашдерашд.

Эггара дукхагlа буц хьекхай Наурски, Шелковской, Грознененски районий механизаторашка.

Боадамаша Iалаш а хь актаех хьайнйар 1031 тони йол я. Цукъ дукхьал цхьан Шелковской районна боахамашта 1140 тони кхоач.

Дикахь долададьд витаминин баьца хьоар. Укх шера 12 эзар тони Iалашде лаьрхIаз ерригача республике из дах бола доакъар. Вешта аьлча соахка планагIа Iалашде дезаш хиццачул 4 шар тони дукхагIа да из.

22 мае республике 665 тони кийчъяьд баьца витаминин хьоар. Балхаш дика хlаштlехь а дахьа Iалашду из доакъар Наурски, Шелковской, Грозненски районий боахамашка, Баьнда, Ачхой-Мартана, МалгIабика, Надтеречни, Урус-Мартана районаша хIанзалца цхьа тони витаминин хьоар даьккхадац.

ПланагIа укх шера 41,8 эзар тони сенаж кийчъе езаш я. ХIанзале кийчъяьр 8394 тони я, е пхьаьдах 20 процент.

Сенаж кийчъеча хьоахаме вьацхьорна ба Шелковской района механизаторам. ПланагIа ерригa кийчъе езар 4100 тони йолча цар хIанзале кийчъяьй 3865 тони сенаж.

[illegible]

ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

ТlатеlIа доакъар Iалашдеш ба хIама республика юрта боахама къахьегамхой. Из хаьнаш тоалашца чаиндъацкиц чIоагIа лоархIаме да тIайоагIача хана хьайбашкара йоаккхаргда продукци ейра. Из дика кхетаду хьайбаш лелабераша.

ДукхагIа долча боахамий механизаторашка люцерна хьакха болабеннаб укх деношка.

Ший-тайпара доакъар ду цу баьцах: сенаж, витаминин хьоар, йол. Дlадоладаьд люцерна дIахьийнача хримашкара балхаш Гудермесски района «Гудермесский» совхоза механизаторашка а. Цар цо болх меттта хlаштlехьбаьккхаб хьожаш хилар тхо укх денешка.

Вракунех кхача юртара цхьа йоалшаш увлача люцерна кхай тIа да тхо. Кхай тIа гуш я буц хьоахаш йоалла жаташ, хьакха люцерна гуьтьеш дола агрегаташ. Цар гуьтьеш йола буц сиска тIа а етта сенаж йоалаш йолча метте дlакьед «Беларусь» маркех йола трактор. Цаl етта яьча цун метте цу сокъато аргIенера яр дIаетт. Эужегтей сашпа, ха зекьа йод ца ец лел уаздел боах беш йола маргъ «Беларусь». Дерригa балхаш [illegible] кхоачаду.

Кхай тIа кийсешкача кхоалагIча отделене управляющица Тоцуева Нурдинна къамаьл хоттаду тхa. Люцерна хьекха йолайича дешеш дола балхаш цхьайсса [illegible] цахадлаш тIехьо- даш лоаттабеш да аз.

— Укхазара балхаш дIадолаедолча дешa хIама юкча хана шаре ца сондаш дел ерригa агрегаташ. Уж я шоа жарга, буц гуд, и ещ из лафетаи тIа тIахоттташ болх нах агрегат, ферма юкъе сенаж кийчъеча метте люцерна дIакхухьаш цхьа «Беларусь». БIаь гектар майда дIахьокх укхаза дIадийнача люцерна. ДукхагIа дала а цхьа ди шера эшаргдац тхоа укх кхай тIара болх чакхбаккха, — йоах из. Тоцуева.

ДIакагIа болча механизаторий цIераш йоах Нурдина. Уж ба: жаткаш тIа болх беш бола Эсхиев Ахьмед, Мулкиев Мовлад, хьакха буц гуд а еш из лафеташ тIа тIахоттташ бола Зюзиков Ахьмед, Магомедов Ширвани, [illegible] тIара люцерна дIакхухьа тракторпсташ Гайсуркиев Iабдулла, [illegible]. Шоайда дукха е балхка къахьегаш ба уж.

Жигкенце беча балхага хьажа юах тхо. Локхех листех я хьоалаш бола люцерна. Мусхиев Мовлде агрегат оццаю оаха.

— Масса гектар хьакха сенаш ва хьо [illegible]? КарагIдеш хьа шорча хIоьдийна? — [illegible].

[illegible] итт гектар [illegible] за со. ХIаьта аз хIара дийна юкъера дIанойIача [illegible] гектар а, — йоах механизатора.

— Тха отделене ерригa доагIа дола механизаторашта Муцаев Бешир тIа цул тIехьа ца [illegible] гIуллакх хьакхьиг цхьанхьар а, Йоала. Эсхаев Ахьмед цхьана цхьайсса болх беш ва. Юхьарча [illegible] кхийтта гектарга кхоач ца цхьаь еменагIа хьоккхаш йола люцерна а, — йоах управляюще иол. Тапилона.

Отделене ферме водаI бIаь бежан да. Царна 600 тони сенаж, 300 тони витаминин хьоар Iалашде дезаш ба отделене механизатораш планагIа. ХIаьта еменагIа сенаж йоалача бIаь тони люцерна дIаяхьа езача хIара дийнахь бIаь пхийтта тони люцерна дIакхоачаю цар цига. Цу гIулакхо хьахьокх доакъар Iалашдара хкоалагIча отделене мел тергам бу.

— Укх отделенера механизатораш тIехьа ца бусаш къахьегаш ба доакъар Iалашдеча кхача отделенешкара бараш а, — йоах совхоза кертерча инженера Гопотенко Васие.

Сенаж кийчъеча да тхо. Хий социалгдоацача дишача метте баьккхаб сенаж кийчъяра кIоаг.

Хьаека люцерна лафеташ тIара автоматически Iойосесаеш, из Iотоlаеш лел ДТ-54 яха гусеничка трактор. Дишен шаьрек тоIаю люцерна агрегато.

КIоага йистте хьехам телаш воалдаьа сага тIадоах тхо. Из за совхоза керттера зоотехника Мишустин Анатолий.

— Кхоъ ди шера эшаргдац тхона ер кIоаг хьалйиза. Кхо бIаь тони хургья укх еу кийчъяьь сенаж, — йоах цо.

Дика долаю совхозо сенаж кийчъяра технологи. ХьатIакхуцьа люцерна эшача боарамагIа воальдалийта. ХIаьта кIоаг а дика кийчбаьб. Лаьтта чулегаргдоацаш гобаьекха ляшко йоалай. Сенаж йоллеш, люцерна хьокхаш, из хьатIакхьаш къахьегаш бола [illegible] шерахьежача гуш да уж шоай балхах дог лазаш бола.

— Дlадахача шера саина доакъар Iалашдара олеш чIешхоачашъе аерхI оаха. ХIаьта из гIулакх тоалаша кхоачашдара дерригa хьалаш долаш а да. Шоана гуча тайпара, листех лакхей я тIаьнка люцерна. ХIаьта хала а боккхача базаеца къахьег доакъар Iалашдеча, — йоах зоотехника Мишустин Анатолий.

Б. ШАКОНЕВ.

МАССАЗА А СОВЕТСКИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕ ЛОРАЕШ

Советски Социалистически Республикай Союз хьаяь 50 шу дизар гаргакхаьчача хана дезду укх шера пограничника Ди.

Тlема гIулакха тIа шоаш хьегача къахь къаьетта доккхал деш ба пограничникаш: царех тийна царна тIедиллад укх ах бIаь шера коммунизм хьалъеш болла мохк, халкъий доттагIала цитадель, дунен халкъашта юкъерча революционно-кортамукъален болама чIоагIале а хиина дерригача дунена хьалхашка дIаэтта латтача шоай Советски пачхьалкхен цхьаккха-а тIакхоада йиш йоацa леза доазонаш лорадергa.

ССР Союз хьаяьца хьахилар цун пачхьалкхен доазонаш цхьаькха тIакхоадаргвоацаш кхерамзен хулга Iалашдаьза, дунен халкъашта юкъера империализм вай доазонашта тIакхоада ГIертилга юхатоханза даргдоацa гIулакх. 1918 шера 28 мае В. И. Ленина кулг йоаьд РСФСР доазон тIара хя хьадарах долча декрета.

Коммунистически парти хьайкарагIа, шоай дего къоабалхарагIа вай мехка доазонаш лораде дIаэттар вежарашка долча халкъий бIарчча цхьа дезал а хиина латтача дерригача къамех бола тIемахой. Тахан оагIув оагIоца а болаш СССР доазоний кхерамзлен цхьаккха тIа ца кхоадилгена Iалашду Советски Союза юкъедоагIача бIаь соагIча хьамийн [illegible] майрех ораш хилара халкъа [illegible] болаш [illegible] доазонашта пограничникаша.

Коммунистически партеи Советски правительствой вай чIоагIа [illegible] болаш доазон тIара бIу доалдаш майрьлах чIоагI- [illegible] дукхача тIема [illegible] [illegible] Доазув доаздараша тIема гIулакха тIа [illegible] 1974 шера тха [illegible] тIемахой [illegible] бIаь тергачех [illegible].

Социалистически [illegible] культурах дахьача [illegible] ше моккъостал даьд Советски Эскар, Флот, доазон тIара бIу дахкагахьа эргаялхарах тоабаршт. Тахан тха бIун доазахьа [illegible] дIаизара башха-дика техникех гераш тIема [illegible] лакхача боарамехь хилар [illegible] болх а. Доазон тIа хьакхай вертолеташ, [illegible] радиотехнически [illegible] технически средствош.

Дикка лакхьенний доазон тIарча бIун тIема говзал, маневренность, мобильность.

Доазон тIарча бIуца гIулакх деш ба шоай тIема декхар ца ца кхоадеш массаза а кхоадешдеш хьабоагIа бизза бола советски патриоташ. Из бакъду цар деча гIулакха турпалча летописа хIара мугIара. Дукха ха йоаццаш хиннача хIаманех ца! — доазон тIара наряд вай доазон цхьан участке герз хара а долаш сехьа бовла беннарий группаца довнала яхар. Лорари йаькъа тахкалгагIа дIашдухьал инкеннача вай тIемахоша дIахьекхар чIоагIа фе, майра, декал долаш шоаш хилар. ХIаьта, уж, шоашта дуьхьала деш долаш мостагIчун лазутекаш дукхагIа а хиикаболлашехьа, котбаьлар, советски лаьттах тIа хьасехьа бовлийтанзар моастагIий. Пачхьалкхен доазув лорадеча къонахчаи майрали гойтарах совгIаташ деннад: сержанта В. Сафонована — Цlеча Байракха орден, лейтенанта А. Перминовa, мугIарерча Г. Степановa (шийначул тIехьагIа), мугIарерча Ф. Дуркина — Цlеча Седкъа орден.

ЛархIа а боагIаш доазон тIарча бIун хьалхалаттарaш лоардIаш ба коммунисташ. Ленина сийлахь-йоккхача партеца шоаш ахлараш шоаш чIоагIа-бежтамадо хилар кхетa а деш, цар дакхьа хIама доацаш Даьхенна, партена, хьаьнна гIулакх дарца шоашкара тIехдика хьожам гойт. Дукха а дукхагIа бола коммунисташ-пограничникаш — гIулакха тоабакхаш, тIемен, политически кийчбон отличникаш. Цар хьекареш тоцаеш [illegible] долча поахалгара майрал, революционни фел, болата дисциплина хьабоахаш [illegible] пограничникаш-комсомольцаш.

Дlадаха шу — хIоаагIча пятилетка хьалхара шу — тIема гIулакха тIа къахьегаш [illegible] дахарца белгалхьлaхар доазон тIарча тIемахоша. ХIаьта дукхача хьайех лаьтгача советски халкъаца цхьана СССР хьаь 50 шу дизара яха йоагIача тайпара

Генерал-майор В. ЛЕЖЕПЕКОВ, доазон тIарча бIун Политически управлене начальник

поагьекха кийчу доазон тIарча бIун личин состав. Пограничникаша шоай хьинар айдаьд доккхий социалистически декхараш сийленца кхоачашдара. Доазон тIарча бIун военни совето дIаьдахача шера лелаеьча яхьа итогаш яь, котбаьннарaш хьоаста а, бай, ираьра хара тела цIе байракхаш ennай царна. Яхье хьалхалаттаращта керте — Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаю В. Р. Менжинскe цIерагIйола, командир еш полковник П. Алексеев а волаш йола Уссурийски отряд (Краснознаменни Тихоокеански доазон тIара округ).

БIун Военни советна, командиранех политорганашех, партийни комсомольски организацеша долла хIама ду социалистически вах кхеа а чIоагIагIа йоаржара. хьалхалаттарий маьхера опыт дерригача доазонашка, заставашка, комендатурашка дIакхачийтара. КПСС XXIV съезда решенеш, «Советски Социалистически Республикай Союз хьаь 50 шу дизара кийчо ярах» бола КПСС ЦК сенаш кхоачаш а беш, бIун командиранех политболхлошех, политинформаторашца а агитаторашца а пропаганда ю къамий дешах йоалаьа КПСС программин тIелоаконашта, доаг тема а деш дIаьвелх ленински къамий политика тоахар. халкъий доттагIалех пролетарски интернационализмах ххааш шоаш да ерра кхоачаш хилар цхьанахьаь... кхаш йола ССР Союз тоаклараш, СССР хьайнилд вай мехка социализм коммунизм хьалъира доархIелиe хиларах дуьи.

Тешаме, гергара гIоалхарча вежарий цхьан мугIаро доазонаш лораду социалистически содружества мехкий тIемахоша. Цо чIоагIа дукьале оттаю империалистически агентура моллагIча йишача балдий наькъа тIа. Советски пограничникaша дIахо а ма могга дегIаккхуларгда къьарча моастагIча — империализмана дукьала цхьана лоаттабеча къонсаме хьакхиина интернационали бувзамаш, вай тIема вошал.

СССР пачхьалкхен доазув дораду дерригача советски халкъо. Массадаьа а доазон дола уж доцаш хIара шера бакъду кердача башха-дикача фактаща. Шоай оагIув хьалхьегамхоша дика болаш хьадоайаш хидаро вай тIемахошта тод эцабулурбовца кхь. Доазон тIара бIу хIаьашагIболдаш лаьттача хаца а тIехье Ф. Э. Дзержинскe пограничникаю Iомабеаб халкъашара бувзамаш чIоагIде. «Оаш бахата наькха бенам цеваццкадье боахе, — ала ца, — долаьу лорадара гIулакхо дикагIбола гIоачиж зодаш хургдa шоа.

Советски наха вай пачхьалкхен кхерамален патриотически йоахо еш хидаро хьаькъайтай шоай мукъагIара халкъа дружинаш пограничникий къоарча доттагIий отрядаш саина йола къахьегамхой оагIонгахьара пограничникашта дена комсьостала болх-дика, эффективни формаш.

Доазон тIарча заставашка бувзам лоаттабара маьхера опыт Iемаш хиннача шоай мукъагIарча халкъа дружинаца. «Тха колхозе мел йахача наха, — йоах дуки Узбекски ССР А. А. Жданов цIерагIча колхозе партийни советъ, халкъа дружиннай штаба начальника С. Алтынов, — шоаш зенаре баьхартов, цхьаь цхьаь моастагIчун ног советски лаьттах тIа ца белийтара хьалхара болх бакьхан лоарaI. Доазон [illegible] хьаьа ест гучавьача. тIара дика доалаш тIашкадуваш дизла [illegible] бIарчаш тIалевт дунa. ХIаьта боктоне тохйина буйдаьта гIолле цу сагьтa даца бу пограничникашка. ХIара шера пограничникаш Дийнахь ерригча колхоза маьарча торнистонии оаьдаха халхане мальхера совгIаташ тел доазув толхадаьраш хьалхуьача пограничникашта комсьостал даьраша.

Из тайпара дукха масалаш да ерригача вай доазин республикашка. Дукха ха йоаццаш ТIхилисе хиннача дружинникий слете чIоагIа дика цифраш кхийлар: соахка пограничникашта хьалха моккъостал дарах 14 дружинника «СССР пачхьалкхен доазув лораеча бехкалвалерах» яха медаль еннай, дукхача майрача патриотий иоамаш ейрдадахкад кьакка тIа йоаллаеча «Доазон тIарча бIун отличник» яхача 1-чеи 2-чеи степенерча знако. 500 совгIа сага Закавказски доазон тIарча, округа бIун начальника граммотaш еннай. Юртарча дикагIчарие юкъе итара хьадха хIи цхьаьхар хьадахалаттача колхоза председателa, майрача дружинника Бакрадзе Мурман Халамеевича. Цун деналеча гIулакхашта юкъе хIелига из доазув толхадаь наь лаьда моттигаш, соахка Цlеча Седкъа орден еннай цунна.

Пограничника Ди тIакхоачаш къаьетта чIоагIа баркал оал оаха доазув лорадара чоалхане декхараш толаме кхоачашдара тха бIуна хиддаваза моккъостал деча моттигерча партийни советски, комсомольски организацешта.

Доазон тIа деш дола гIулакх — ший тайпара гIулакх. Доазон тIа чIоагIлу хагорхой денал. Цудукьа цхьа баьзав доацаш деш заставашкен немаш тIен гIулакх даь бахкача тIемахоша ийсагIча пятилетка удерни гIишлошка бола декъа беш хилар.

КПСС XXIV съезда шерда, цхьа а доакхагIа дола декхараш тIадахкад Советски Гервзанцарча Низашта, пачхьалкхен кхерамзлен органашта, доазон тIарча бIуна. «Хадкъа дьа мел даь хIама, — белгалдаьеккхад КПСС ЦК Генеральни секретар моккъостал Л. И. Брежнева шоай Отчетни доклада тIа, — тешаме лораеш хида деза Советски пачхьалкхе чIоагIъяц — из да вун Гервзанцарa Низаш а чIоагIделга, вай Даьхен оборона йит хадданза оцадабоахкдара. ХIаьта саголе болабеча дунен тIа вай мел дахача хеца из декхар эггара кертерча дех ноI долаш дус».

Доазон тIарча бIун 50 шу дузача укх дезача дийнахь советски пограничникашка тьаьхьаралмерка ленински партеца доаш хьахьа партийни съезда решенеш кхоачашдара, Советски Социалистически Республикай Союза пачхьалкхен доазонаш тешаме лорадара Iалашдара шоаш долаш хIама дерригa хиларга.

СУРТА ТIА: ха деш латт ефрейтораш Чекунаев Михаил (аьрдехьа) [illegible] Борис. Б. КОРЗИНА сурт. ТАСС фотохроника.

СССР кьуйбелхарча доазон тIа [illegible] [illegible] тIа доазув толхадаьрашца тIом беш вийнав из. Майра пограничник дагалоацийтара бронзах яь бюст еттанай заставa территоре тIа. ТраьлмогIа, пачхьалкхен доазув лораде вададала вайна приказ хьаькаьчачул тIехьагIа памятнико хьалхашка нун сий деш вийсай дIаоттт тIемахой вай Даьхен доазо [illegible] [illegible] дешa [illegible]. Дукхачa къамех латта Советски халкъий дезалхоя вахалаш ба постоех гIулакх деш. Дlаьха, саьлайна лаьтташ хьаьлатташ [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], хашелна, наредашна.

СУРТА ТIА: Пачхьалкхен доазо лораде бахь архобоалaе хьалхагIа тредала — пограничникаш Коршун Александра дегIача памятника хьалхашка дIаэттар ерса Горанов Николай уьнмурт Тимеев Анатолий, казах Усугалиев Александр, коми Лобанов Василий, украинец Пойда Владимир, татар Шамсадов Ханиф.

Г. БАГДАСАРЯНА сурт. ТАСС фотохроника.

ХОЗЪЕННАЙ СОМИЙ БЕШАМАШ

Пхи бIаьи еткъен лах гектар сомий бешамаш я Ачхой-Мартана района «Орджоникидзевский» совхоза доалахь. Дукха лаьтта дIалоьц баьцадарошка я.

Ерригача бешамех 380 гектар сом луц я. Дика тони баькхар пийсалгIча пятилетка хьалхарча шера совхоза къахьегамхоша. Хьинаре йолх а бах планал сонгIа йиъ тони баьцадараш декхар цар пачхьалкхенга.

Хьувкъам чуйiцачул тIехьагIа доалаш дац бешамешта деш дола Iуйла, из гIулакх дика кхетадеш хилар совхоза къахьегамхой.

Гурахь хьувкъам чуйiцачул тIехьагIа агротехнически бовьешаша яхача тайпара йовххо йир механизатораша сомий бешамашка балхаш чакхдахара.

Дукха дар де дезаш хиина балхаш. Гаьцашта юкъе гIоала минеральни удобренеш а тусаш лаьтта аха, Iаагара дьнацача сеноаккача хIамашта дукъала долгьаш тоха, ерригача участикашка хий дIала, яхьдола гIулакхаш до дезаш дар.

Уж дерригa балхаш еттальча ханага хьакьа чакхдаьхар. Гаьний мугIарашта юкъе гIоала, дар шаш а дахьа сомий овлашка кхоачаргдолаш массайолча участикашка хий дилар. Март бетта хьалхарча денешка дIа аьлар ерригa хоташ йола сомий гаьнаш. Гаьнаш ийлла агIача моттигашка керда саненцаш егIар, цул соагIа 6 гектар «Войний», «Ленин Лондонский» сортах йолча Iажий, кхорий аIармигача гаьцашта пинлераш оттайир. Ала деза, цу сомий сортаца боккха хьувкъам лудга.

Гаьнаш йоIаш йолча бригадашта тIехьа, 1 процент йола «бордоский», 0,2 процент йола «хлорофос» яха молхаш тохаш чакхбаьлар механизатораш.

Iамаш кхораш болча беша да тхо. Тхоца ба совхоза керттера агроном Балтобиев Шарипи сом кхебеча шоллагIча отделене управляющи Гончаренко Веран.

— Укх шера бIаьстах шахье ерригача бригадий членаш а болаш собрани йир оаха. Дlадахача шера хиина кхоачамбоацараш дIадахара наькъаш дар оаха цу собраное хийкараш. Цхьаболча бригадирашa е болхлошка а дика предложенеш тийлар собране. Уж предложенеш сомий бешамашка дергдолча балхий плана юкъе йизьар оаха.

— Масала, бригадира Хатаев Ахьмеда яьча предложенех тракторца цкьа чакхвоалаш гаьнашта массанахьа а молхаш кхетаргйолаш керда форсункаш а оттаь балхаш ду тха механизатораша, — дувц мор. Балтобиева.

Дукха ха дlадалахьа бIаргайра тхона керттерча агронома йийца установка. Шерра моттиг дIалоацаш дика тохар агрегато молхаш.

Цхьайолча сомий бешамашта реконструкци яра, тоалра нхе шера пхаьц отталь совхоне.

Кхо гектар ер найсача мугIарех хоза гIа а хийна «Джаната» яхача Iажий сортах йола саженцаш егIа участок.

Укх шера планагIа 1870 тонн сом бекха безаш я совхоза пачхьалкхенга. Дlадахача шера планагIа бекха хинначул 370 тони дукхагIа ба из. Цудукьа план кхоачашъергйий оаш? — хаьттар аз керттерча агрономага управляющегом.

— Хоьш ма дий найна, Iалаьда къевсам лоаттаба хала долга, Шелаю цхьайолча сомий гаьнашта юе даь дале а тхоай низа хьанайн кхоаргдац оаха план кхоачашъяра. Бригадера болхлой йоаккха опыт йолаш ба, дика тоалла техника а я царга, хьалхашта латтача декхарех дика кхеташ а ба уж. Цудукьа майрра аз аьла план кхоачашъергъя оаха, — аьлар Гончарова Веран.

Советски Социалистически Республикай Союза хьаь 50 шу дизара ейна шерра социалистически ахь лоржай оаш кхебеча бригадашта юкъе.

Массайолча бригадашка хьокха ший доцаш да. Болхлоча сацнаб боацаш хьалхаро ахча дIалацу участика цар тIа.

Бетта йоаза арадаьц бригадашна «Молния» яха листокаш а.

Цу доазонгача гIуллакхаца дика де сенбаьннахар цхьаьха къахьегамхой. хьинарь кхьаь йилийтаIачайча массаьа кхоачаш цар сомий бешамашкара дерригa балхаш, графикагIа 37 шо болда безаш хиннача.

Социалистически яхь хьалхара моттиг № 56 йолча бригадага я. Хьинаре къахьег цу бригадера Зузаева Самарата, Сапожан Полина, Сопленко Любась кхьача. ХIаьта дика таламаш денаш къахьейтаргь 250 сага маьхера совгIаташ ахлах премени еннa.

Лоаца аьлча укх шера йоаш тIайица социалистически декхараш тоалача кхоачашдара беррига низ тIабохийта къахьегаш ба «Орджоникидзевский» совхоза сом кхебераш.

Ш. БАТАРБИЕВ.

РЕСПУБЛИКА ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ДОАЛДАРА АППАРАТ КIЕЗИГЬЕ

Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама Комитето белгалдаьккхад, республикерча боахама организацеша колхозийн совхозийн производствана ду доал аппарадьаьхка боахама а цу гIулакхашка социалистически дIаухийта ахча кIезигдара белгIалдара болх баь хилар.

1972 шера I квартале массе оргашнагIа йолча совхозий аппарата мукъаьалхкхаш административно-гIулакхаш деча нахах 182 сагa, колхозашка — 69 сагa. Доалдарга дIаухийта ахча 270 эзар сом кIезигденнад.

Цуца цхьана, баьча тоахано къальонехарx, мохьбоахана производствана ху доал эргадоакхаш тоалара беча балда боараш дIакхо а «Доалдара аппарат эргадоакхаш тоалараш дарегIа хилийтарах из лезадий хьакъехьарча» 1969 шера 13 октеберча КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советаш сацамо дIалехараша ма яхара дац.

Доалдара структуре дукхача боахамашка хIаьо а чоалхане я, аппарат — йоккхен безача цаьхьин.

Республикерча 51 колхозаш 54 совхозаш доалдеш а гIулакх деш а 6,2 эзар сагIа сагa ва. е беррагача болх борех 8,8 процент. Укх тIехьарча пхе шера (1966—1971 шш.) Нохч-ГIалгIай АССР шера боахама Министерства совхозашка доал деча аппарата IотIакхийтав 557 сагa, е 28 процент. хIаьта структурни подразделенеш 95 единицана дукхагIа хиинай.

1972 шерарча шоай планашка доалдара аппарат хIамигьо езача метте, цхьайолча колхозашеи совхозашеи дIахо а из йоккда , егта оттадаьд. Масала, Ведана района пхе колхозе производствана болх беш бола нах 156 сагa кIезигбу, хIаьта доалдара аппарата штат 1971 шера хиннацуцшша ийсийча 30 сагa, е 24,4 процент йоккха е лаьрхIад. Шаьла района ХХ партсъезда цIерагIча колхозе 1972 шера колхозхой къахьегамах тергбаьа маьха ерригa фонд 23,3 процент, хIаьта доал деча аппарата болхлой къахьегамах телача маьха фонд 37 процент йоккагIа хилийта, цига болх беш бола нах 1½ сагa, е 35,5 процент дукхагIа хилийта лаьрхIад. Пожай-Юрта района колхозий 1972 шерарча планашка административно-доалду персонал 8,8 процент, Гудермесски района пхе совхозе 4,4 процент дукхагIа хилийта оттадаьд.

Колхозашеи совхозашеи производствага дIадохийтачинa ийсдача доалдарга хIакоьа ахча 10 процент гаргта да. Доалдарга дIаухийта ахча къаьстта лукха да «Лермонтовский», «Кругловский», «Надтеречный», «Южный», «Новосельский» совхозашка, «Скотопром» треста совхозашка, Советски, Сунженски районий колхозашка.

Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама Министерства, «Скотопром» треста, «Грозвинох», «Консервплодоовощ» объединенешa метсйй штаташ сов хилар а колхозийн совхозийн доалду аппарат леладарга дIалоьяш дукха хилар а, тIатIертта болх бац производство хIаштIехьяккхарай прогрессивни формаш юкъехахьара, доалдара кайданагIа йола структураш, боахама чудьарча подразделенеш гIойленагIа дола боарамаш, Iалмаш цхьаьана хийсаь доалдеча персонала дукхала нормативаш ваттахара ларда тIа доалду аппарат эргаьяккха тоаллраш дарегIа хилийтараш.

Республика колхозашеи совхозашеи дIахаржаш шоаш чIоагIагIа найдана хилар хьахьехха совхозашка доалду ши звено йола отраслеви система, къахьегамаз аккордно-премиальни мах телеш мукъ-юкъе (наряд йоацаш) оалие телеш бригадаш, журнально-ордерни системагIа лелаю учет, совхозаш йизазача хозрасчета тIа яхар сайна йола производство, къахьегам, доалдеIга хIаштIехьаьхарe формаш.

Цхьайолча совхозий кулгалхоша штатно-сметни дисциплина телкаю. Республике дахкача бахI совхозе слесараш-наладчикаш автослесараш ба яхаш легковой автомобилий 18 шофер делаву. «Ингушский» совхозе оттаьча лимитал 10,4 эзар сом тIехьайкхай 1972 шера доалдеча аппарата бохлошта телача алапе фонд. Цхьайолча совхозашка йоалмеш дIачу ма луш тоаду доалду аппарат лелаерга дIаухийтар кIезигдарах кхоахь ахча.

Республика финансови органашa тIахьожах мела доаттадy доалду аппарат лелаьра хьахийна ахча кийсен кхохбенн дIахьийтара.

Нохч-ГIалгIай АССР Статистически управлене кхоачам болаш ковкъостал даца колхозашеи совхозашеи учетно-счетни балхашта механизаци централизаци яра.

Республика халкъа тIахьожама Комитето Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама Министерства (мин. Полушкин), «Грозвино» объединене (пом. Ханхаткиев) «Консервплодоовощ» объединене (пом. Гоценко), «Скотопром» трест (пом. Гонгиев) декхаргдаь, аьй лакхе белгалдаь кхоачамбоацараш дIадаха. Колхозашеи совхозашеи доалдеча аппарата структура аргалькка тоалрен дарегIа хилийтаре хьакъехьара КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен сацам кхоачашбара доаттайт тIахьожам чIоагIбе. Юкъарчан дешa йола звенани дIаьхара, совхозашка йизза хозрасчет, нарид йоацаш къахьегамa учет делара система юкъехьаре, счетно-бухгалтерски учетни расчетни балхашта механизаци яра, вычислительни машинаш тIа йола йе хахоаш кийчаьа, хIаьта цуьга колхозашеи совхозашеи доалдеча аппарата эффективность лакхьаьа къаьстта тIа а йохийтам.

Шоаш чакхдаьхача гIулакхий а царех хьахиннарий а хьакъехьа Нохч-ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама Комитетага хоам бола 1972 шера июльлец оттайка.

Нохч-ГIалгIай АССР финансий Министерство (мин. Гуреев) дIацадайла вай республикер колхозашеи совхозашеи доалду аппарат лелаьрга ахча кийсен кхохбени дIаахийтара, доалду аппарат кIезигьлакхи дарегIа хилийтарах кхоаль ахча хий хьалехь балансе дIачуьтоадe доаттаьу тIахьожам чIоагIбe.

Халкъа тIахьожама районий городскей комитетий декхаргйoа вай колхозашка, совхозашка, предприятешка, организацешка, учреждешка доалду аппарат эргаьяккха тоалрен дарегIа хилийтарех хьакъехьара партей правительствой указанеш кхоачашьяраш дIахо а тIахьожам доаттабе. 1972 шера май-июнь чакхбаладеьа хьожийла ца халкъа тIахьожама органаша доалду аппарат кIезигьяран эргаьякка тоалраш саиа предложенеш моттигашка чоах лаьтта йолх.

«СЕРДАЛО»

ЧАРАХЬАЛ

Малх чубузаш латташ къуматтIара етта саьргӀий ворда а яхьаш цӀавера Коли. Говр дӀа и хийца цуьна гӀадамаш делла цо. ЦIагIара арайоаллане а нараге ле йолаела Сахар:

— Айя, воте ма йоахарий вокхозо вайна денвача хьуна юкъе дӀайийнача хьажкIай кха тахан а кIалтIадийттадар. Массаза аьнна хьога, дӀаяха вай кхай тIара хьажкIаш йоаю акха хьакхара! Е хьийна хьалхара сога йове ях Iа уж? Ай, даьра, хIанз мо мара кхы аьхе вахa хьо кьонах веце сом гIоргъя цига!

— Iа фу дий, — аьлар Коле сесагата тIасийхха, — дукха хьайна тIадоахар дувцаш мочхал а ца кагйеш, култаш дыла хий хьедал цигара.

Кулг-юхь дулаш воаллаш хий тIакхордаш латтача Сахарагахьа, маг-нагахьа кIалхара хьал а хьожаш ле волавелар Коли, сесаг футтар а еш:

— «Даьра, кхы хьо кьонах вене со-м гIоргъя уж йове» Хьо мича вода цига! ДIавахийта из шоай воти. кьотта байсаш эра йиса шоай саргIа цIайоалае вахача, йоархIашта юкъера хьатIаргIертар аьхха да мотташ кхера а венна тон теха саргIа а йийна цIавена.

Сахара кхы йист ца хулаш дае хIама ЮоттадиР мара. ХIама дуаш вагIаш дукха уйлаш йир Коле, акхача хьакхарчий фу мишта доадаьергдар-хьогI, кхаш. Юххере дагадехар цуьна, ницкъолгаш йоаю молхаш эа. «Цунах а хIама хургаш, йоахар Коле шешийна, самардийнакъ лоалахочун Мусий хIаьнка Ахьмада, цициколгаш йоае хийчбакъ маржал жIалека белча, из а мича делар. А, хьакхарчий фу хоадало гIертарах-м ишта хIама хургаш. Цхьабакъда, кIаьдаиннавале а акхача хьакхарчашта тховсара чарахьал де-м гIоргъя со».

— Сахар! йолла хьаьл вай фонарь-фитеги чу а детте, ва топ оййтотеше а. — аьлар Коле. ГIап кьайлла юкъак а хьоарчаъ топага хьажа ттар из. Цкъарчоа Iоеагйар цо топ, тIаккха бIаргашка хьал а лаьша чухьежар цIена йий. Букъе пихаш а алла дукха чIий чугIолла хьал-Iо хьекхеш а вьлла кьоагайно бIехьашна топ. ТIаккха Сахар чу йоаллаше цуьна тIахьекхар.

— ДIашкха, дIашкха. — аьлар Сахара, — сона тIа а ца хьокхеш. — Топ тохла вена ха ма аттйлла хьа.

Сесага хьаена фонарь лотаяь йе а елла, цIена яр хIана тул Iа, Сахара яххаше а, эттара хий тIа а тахха арадаьлар Коли. Бийса баьде яр. Юртал ера и аьшка кагий кIотаргашта юкъегIолла ер дIаводаш, парт аьшка, дIашакхар цхьа хIама. Цунах кхеравенна, юхетоссавенна Коли хьандаргий кIотаргашта юкъе Iовежар, кий тIера дIа а йодаш. КIотаргашта юкъера дIашекхар вхьагал хиннаяр. Колена тарьелар-кх из ший кий пхьагалах, «АхIа-а, йите Iа сайга» аьнна, тIахьожжаьь топ техар цо. ТIаккха топ хьалхашка а лаьца шортта гIа а бошкхаш дIатIевахар ще йийнар фуй хьажа. Юхе дIатIа ма кхаьччинге а топа юхь Iеттa тIаIалтIаьвкхар цо из, зIий я мотташ, фонарь дIатIахьежхача кийна тара хийтар. Кертагахьа кулг хьалдихьача из берзан бар. ЦIаьхха а массехкалза топа бухьагаьа кIал-тIа эмкхача боккьонча мIаар цуьна саг йоагIача-йодача е цхьа дика-во хилча мара тIа ца туллаш боча лелаяь цхий хий, пард аьнна йолаяь уллаш.

— Ай даьла йиса хьо хьай да воша! — аьлар Коле мIорга теха хьалхашкара кий дIа а йокхйташ, — хьо ма чIоагIа аьхха хиина хьайлар дань кертах а яьнна. Топ хьал кач а теоса волавелар из. Каста-каста, тата хьа мел хезача оагIорахьа дIа-хьа а хьежаш, теIаш водар. Коли хьажхIий кхай тIа дIакхаьчар.

Хьакхарчашта лаххача йоархIашта юкъе гIолла дахлача нахкъа тамагга кIеззига юстара а волаш Iохайра из, фонарь дIа а йоаь. Шарх мел аьшачахьа топ тIахьувкхаш укхо баьхана гово. йоккха хьетт аьлкхар. ДIа цхьа ха аьнча бора уагIаш уамаш деш саина хийтар Колена. Вакъда из хиннадар лаьгIо хьекхача мехах укхаш топа екар. «СахагIа йоархIашта юкъера дIаервала,— йоахар кхераш чубессача Коле дего. ДIеворавьача бакъахье ва. хIанз аьнча, укх юкъе-м аьхха малагIча оагIорахьара хьатIадоагIа а доврг мичад», ше бакъе гIертар из. Катеха ший фонарь а йина. хьажкIашта юкъе тебба Iовжар.

Ишта ер аьжа уллаш дукха ха кхала хьажкIашта юкъе гIолла лаьлла йоагIа рема таряуш теташ хезар укханна. Цкъарчоа фонарь сага велар Коли, бакъда ванхьаянар. Тата дача оагIорахьа топ дIа а хьекха. лака тIа цIеле биллар Коле. Коли, хIанз ше хьаьнача оагIорахьа а ца хьежаш кхьачахьа дIакхьежаш уллаш, тIехьаттадьара ено хьатIакхаьчар ча. ТIаьнашта ура а етта чаво цIогIа хьекхача, унчара мухь а ба ка тоссавелир Коли. Сов чIоагIа кхерваеннача укхуина хьахаелзар чаво хьекха цIогIа. Топ-м кIалла шийга йий а хилар цуьна. Тоьар ха хьекхар цу шине кIаьжухьаl а дийраа цIогIа хьекхаш. Юххера а, ча зовагIа а хиина, дIакчхар. ТIаккха кIелгахьа ведар Коли а.

Са тоссаш латтар. Юрта чухьаччи воаллаш дагаехар цунна чах кхера а венна кхай тIа йиса фонарь. «Фу дергда хIанз? — уйла йора Коле. — Ер дIахой-м вевла дIавалланна сайх а лезалах а цах белгберг ма бай из. Массарел чIоагIагIа, даьра, еларгьа Сахар. Аз цунна даим тIех ма етта цар воте аьхха ла мотташ йийна шоай саргIа. Аз даьра аргда: «Са хиллаьца хьакхарчашта кIийлена а аьхгIа, цIавоагIа со». Цу уйлашца ер шоай коа чу а кхаьча, цIагIа хIачувоалаш нIаьрa-санагIах дIа а гIерта цхьан хIанз хьахоцашар ер. Колена дагагIацар гайоалла топ. НIаьрах из хIатоссаелта а фуй ца хоилшдаьлиннаьаяр. Сахар ягIар хIетта меттаря хьалъу а хайна.

— Айх, топ ма йий хьо хьа ца хеццаш нIаьра-санагIах гIертар,— сесага аьнча мара дагайохавлар цунна ше аьхе йиъха топ.

— Эъ! Кий мичай хьа? — цецъьалар Сахар. — Ма товр-кх хIанз, кхоравенна кий а йицъенна воагIе.

— ХIая йицъенна воагIа, хьо яхийла. Кий-м хIанзза дуьхалкхийттачa Махьмада техан саг йоагIача Наьсаре вода со, аьнна йийха йихьво, — аьлар Коле.

— Мала Махьмада? — хаьттар Сахара.

— Жамарзий Махьмада! — цIогIа техар Коле, — дукха хе йоаццаш чана духьал кийсвелча дийттачов тара а доацаш, тIечийсха. — Вовзий хьона хьалла мегIара Къаже Жамарзий Махьмаш?

— Даьра вошз, — аьлар Сахара, — дукха шазра-м, бакъда, из-м, хьо хьуьнагIара кIа а вале сийсара Гоазне тьажкIаш йоаха ма ваззоий.

— ОстоaхпраллахI! Дальлахьий ма хьехеелехь уж хьажкIаш, хьон ужа хIордаь венна хила воал-кх со.

Цу ханна, «Вя Коли! Коли!» аьнна саг чукхайкхаш хезар Сахара. Ер дIааравьлча аскар лоалахо Лоли яр парх аьнна вIашагIъаьнна Коле кий бе а йоаллаш латташ.

— Iуйра дика хийла хьа, Сахар, — аьлар цо, — Хьажал-хьой, валагIа шун Коле хий яц ер? ХIанзза из дIалаьжа хьалбосагIа аьнача хорайир-кх сона ер.

— Даьра хац сона-м, — аьнна чуййккхар Сахар.

— Навьяй, — дIакхоьдийр Сахара Колага сийсара но пхьагалхийна теха топ а кийтта дIакхесса хиннa кий. — Из Iа вуана Махьмад вийна хаза вежарах тара ва, кертах топ а кийтта, хьажал.

Цун кертах-м топ даьра кийттамар, са кертах кийтта хиьа хила езар-кх. аьнча санна хIиреяна цаI мара ца хиичача тий хийна бIерахьежаш вагIар Коли.

А. ГАНИЖЕВ.

ПЛИЕВ Махьмад.

Хьона, Даьхе

Дуне цецдьенна стихешца,
Ваьлла со ца доалар дуьца.
Со вовл лоацдача дошешца
Даьхенна хай уйлаш юьца.
Эккха мо бизза боа сай ворта

Воал со уйлех басте,
Наь ца эш ура Iийна мотта
Маловша халкъа дог хьесте.

Со кхерац хургIолча халонех,
Хьошнаш мухале лохаш.
Дог дац кьалдуъьэш вихарах,
Мел хоза вахар дар аьнн.

ХIанз сона даиман кьона
Са дог, са иппеш хургда
Са Даьхе, са халкъ, аз шоана
ДикагIийоа сай низмаш тергаь.

Са Даьхе, са мерза наха,
Кьообвоадий дIаяца са дош.
ДIааца шовда ма цIена,
Са халкъ, аз питта уйлаш.

ЦКЪА МУКЪАГIА АЛА

КералоаццаIа аьнна Iа даима
йоалаях,
Са хьансар езар, бос байна
уаш,
Векъда са догчухь ца хиамо
безам.
Дa декъар мел доал
боккьагIа-м хуа.

Хьона гуйлар са догчур ела.
Хоадлар хьона хье моштa ва.
Со еза деттогI, цкъа мукъагI
ала.
Со хьийна езаь, мел дукха вез.
Цкъа мукъагI ела, со еза
езар.
Со хьийна везаь, мел дукха
вез.
Тахан укх дахте хьо хьар
безам,
Соно-м ер дуне сий дукъагIа
доз.

Хьамзат ОСМИЕВ.

«ЙОАГIАРГЬЯ СО» АЬНАД СОГА

Доаххо дуне марIе доаль,
Бер ма хьоста
Найна вар са цу сарньа
«Ер ди солла хоза кьоlна
Хьоана мегаш!»
Яхаш вар со сай догаьхь.

Солла са гIозалар хIинад
Шоанта хоара,
Ма цецдьенно делоргдар ше!
аIа со еза йоагIаргьа сеIз —
Аьнад сога
Са мо оаьш йоаца фьIо.

Л О А

Ше даше а, «ЙIахьий! — аьла.
Шон ца доллаш, лейя ший хий
Кьогдаммача хьажна цу,
Ишта ххьанта кьоьгдавьла,
Ишта хIоаргта чу а даш
Иоа ше дIадоаш кхоачочу.

Кер биззавца лай хий малха,
Цуьна Iеба мехха эре
ХIанз фойтага кхойнеш ер.
Ишта, лай хий кхьатта салка,
Наха кьоаьшоаллан воза
Низ кхоахаро... Из дош дар!

ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

Полтава лаьтта массанахьа а безаьца тIаэц Нохч-ГIалгIайчера хьаьшй. 25 мае Диканьски районе хилар вай делегаш. Нагаль санна Диканька хьалха Гогола юцарах йоваш хиннаяле, хIанз цул цIа хазийтай юрта боахама къахьегамхошта карагIдуалча доххача гIулакхаш. Н. М. Вова председатель волча В. И. Ленина цIерагIча колхозе лолаш боахама экономика яйар тхона. Хьакхарч кхееш я из. ХIара шера итт эзар хьекха кхоаб дохкоьо. Юрта боахама дерригa тайпа балхаш механизаци яь да. Уж итт эзар хьайба кхоабаш вийтта саг мара вац.

Пушкина, Гогола хестаьча воттигашка хилар писателаш. Йоккха литературни сайре хилар. Р. Ахматовас, Ш. Арсанукаева, Дж. Яндиева, Х. Осмиева шоай творчески планех, республика экономиках, искусствах дийцар. ХIаьта украински писателаша А. Ковникое, Ю. Горина, М. Терновске Нохч-ГIалгIай поэтий стихаш дийцар украински меттала.

Цу дийнахь делкъал тIехьагIа Полтавщина эггара йоаккхагIйолча Зиньково яхача районе хилар вай писателаш. Керамиках хIамаш еча завода говзача мастерий болх байзар царна. Украиний вахар хьахьоах керамиках яьча художественни изделеша.

* * *

Нохч-ГIалгIай республикера писателаш Миргороде а хиннаб. Полтавчанаша доккхал ду дIададаьа исторически дукха хIамаши хIанз иразе вахари долча шоай мехках. Кхоачам ба цIи хеза бола украински, эрсий литератураш, философаш, уйлахой Гоголь, Короленко, Сковорода, Котляревский, кхьабараш. Полтавщинера баьннаб аьлча. Украински халкъа цIи хезача къонгий сий ду, царех доккхал ду.

Мемориальни музей, исторически памятникий мехко — Полтавщинас лора а ю дегIа а кхувл вай мехка халкъашта юкъерча доттагIала дика традицеш.

Хьалхарча деношка санна Миргород йовза арабаьлар Нохч-ГIалгIай писателаш, В. И. Ленина памятника юхе зизаш дехкар.

Сийлахь-йоккха эрсий писатель Гоголь ваьча, кхийнача моттигашка, цун музее хилар.

Массанахьа а безаме тIаэц Нохч-ГIалгIайчен писателаш Полтавщине. СССР хьаьь 50 шу дизара хетадаь Нохч-ГIалгIайчен литература кIира дIахо дерзаш да.

А. ВЕДЗИЖЕВ,
писатель.
(телефонаца).

АЛМА-АТА. «Гульдер» яха казахски кагийрий-эстрадни ансамбль кьона я — дерригa а цо шу мара дац цуь, — цхьабаьхьда, ший говзалла ца дIаязле а шийгахьа баьккхаб эстрада хьашт лелаш берий безам. Концерташца республика ерригача областашна яха хийнад кагийхочунна, цо концерташ уттадаьд Москве, Ленинграде, Тбилисе, кхечарча кхача городашка. ХIанз керда программе кийчъеш кьоначча артисташа — «Аран мерзаге».

СУРТА ТIА: ансамбла дахлара хьалхара группе.

Г. Попова сурт.

ТАСС фотохроника.

Кхажамий боарам

СССР Министрий Советерча физкультуран спортел комитета спортивни лотерей керттерча управленера хоам баьб 14-ча тиражагIа кхаж барах.

ЙийтталагIча тиражагIа ялх цифра нийса дIайоаьнна цхьанне а. Пхиппа цифра нийса дIайоаьнна мекка 98 саго, цу даькъе Къилбаседа Кавказски зональни управлене гIолла шиъ саго. Царех хIаране 2564 сом эцаргда.

Йиъ-йиъ цифра нийса дIайоаьнна 6660 саго, царех 180 саг вай управленера ва. Йиъ цифра нийса дIайоаьнча хIара саго 56 сом даьккхад. ХIаьта кхоъкха номер нийса йоаьнча 140386 саго диъ-диъ сом кхоачаргда.

АргIалоа пхийтталагIа тираж г. Свердловске 30 мае хургья.

Г. АБУЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

27 май

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА. 17.00. Тематически концерт (грамзапись). 19.00. В. И. Ленина цIерагIча культура ЦIен художественни самодеятельноста концерт. 20.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА ПАРК. 18.00 — Хьайбача театре хургда пресвещение болхлой ЦIен художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Просвещене болхлой ЦIен кагийрой Халкъа театра «Безамах бола дисеут» яхача спектакла премьера. Баьццарча театре хургда Нохч-ГIалгIай сачаьналлий филармони СССР кьоаь 50 шу дизара хетаьь симфонически оркестра концерт. 19.00. Нохч-ГIалгIайчен халкъий доттагIал кьадоаьлалар» яха лекци. 20.00. «Вовча армешна» яха кинофестиваль.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 9.00. «КIалаьлта берашна тера Iомавалара практикон» яхача темах «Шеена кхаллах» яхача клуба занети. 10.00. «Сатьердамоча аттракционий городок бола бош я. 10.00. «Цхьангара вонигаю» яхача К. Чуковски кинижа доьер. 14.00. «Школтьа итт шера вай мехка царгIадаьнарш» яхача темах болча книжни выставкана юхе беседа. 16.00. Халкъа хореографически коллектива занети. 19.00. «Ерригa профессеш хала я, ерригa профессеш лоархIаме я» яхача темах сайре хургья читальни зале. «Глобус» яха кинолекторий болх бош хургья Баьццарча театре. Документальни фильмаш хьокхаргда.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. «А ну-ка, парни!» яха спортивни игра. 16.00. «Нохч - ГIалгIай ахаршка ладувгIа» яха духовой оркестра дохкаргья. 17.00. «СССР-а территоре тIера кинохаиш сентяша, царх кхоолетие» яхача темах лекци. Кинофильмаш хьокхаргда. 20.00. «Сийлахь-боккхача Даймехка тIема турнирхой хий а ду цига а боаьх чIогна» яхача темах читаргой сайре. Къахьегама ветеранаш вIашагIкхетар.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 18.00. «Посвящение в рабочие» яха сайре. Эстрадни коллектива дохкаш концерт. Кинофильмаш хьокхаргда.

«ПРОСВЕЩЕНЕ» БОЛХЛОЙ ЦIА. 19.00. «Безамах бола дисеут» яха спектакль хьокхаргда кагийрой театра.

28 май

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА МАЙДА. 17.00. Тематически концерт (грамзапись). 19.00. Н. К. Крупская цIерагIча культура ЦIен художественни самодеятельноста коллектива концерт. 20.30. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. КИРОВА ЦIЕРАГIАРА ПАРК. 18.30. Берий художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен филармоно симфонически оркестра концерт хургда Баьццарча театре. 18.00. «Нохч-ГIалгIай АССР химически промышленность дегIайахар» лекци кхоргья кинолекторе. 20.00. Документальни фильмаш хьокхаргда.

В. И. ЛЕНИНА ЦIЕРАГIАРА КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Бола бош хургья самьердаме аттракционаш. 11.00. Берашта кинофильмаш хьокхаргда. 11.30. «Школьни «Крокодила» йоагIаш яхача берий агитбригада выступлени. 12.00. Берий балетни студи йийлаш занетеш. 14.00. Оперни хоровой коллектива занетеш. 18.00. «Китаера кIаьнтара кьолз» яхача темах лекци ешаргья Баьццарча театре. 19.00. «Современник» яхача эстради коллектива солистий В. Лузенко, И. Орлова» творчески портреташ.

ХИМИКИЙ КУЛЬТУРА ДВОРЕЦ. 10.00. Черноречьера кьоначча музыкантий концерт. Берашта кинофильмаш хьокхаргда. 11.00. «Бригантина» яха клуб болх бош хургья. Берашта утренник. 13.00. Сувенираш хьохкаргья. 20.00. Кьоначча химикий сайре.

«КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДА КУЛЬТУРА ЦIА. 11.00. «Мьаьрша дахалда кхьа» яхача темах берашта утренник хургья.

ПРОСВЕЩЕНЕ БОЛХЛОЙ ЦIА. 18.00. Вокальни коллектива творчески концерт.

Доазол дехьара

ВIАШИ УЛЛУВ А БАЬННА БОЛХАРАШ

1932 шу хьатIаоттача хана автомашинаш лелача шерачи новкъа гIолла хехкаш ухар тхо Кинера къулбехьенгахьа. ВIаьстено сийрда зиза техадар мичоц гIожарош матар йихьача даим бьацара лаьттача гаьнашта. Нахкъа шинна а оагIорахьа нийслуча топпарах даьча аларох цIенташа, эзараш шерашка латташ тишденача, ширача гIепашта тара долча цоцхалаша баьде ш санна хетар хIанз тхо юкъерча бIешерешка дахаш хилар.

Дукха ха яьлекьа Нил цIаьхха гола а таха ваттехьа дIалестар, цунца цхьана бIарга къайла аьлар физикий баьццара хьунашш кхаши, тIаккха тхо кьосача африкански араюкъе нийсдалар. Хеталора, хIанз-хIанз IажагIча гIомара тувнашта тIехьашкера ширача заманахьара кардваш хьагучайоал аьнна.

Цхьабикъла хьахезараш уагIа мотораш дар, дохк санна лаьттача дема юкъера хьааранйкхар IажагIа басар хьекха советски грузовоик «ЗИЛ». Хьалха йоагIача машина тIехьа — шоллагIа, кхоалагIа. Металлах хь ортхалаш ийна Хелуански автомобильни заводе йолхача автомашиний бIаргча колонна. Цо, тIаккха, XX-ча бIешерена юха чудовладир тхо, дагалоахIйтар тхона, 1932 шу — из мусульмански календарагIа лоархIаш дола е керара шу хилар.

Дукха ха ялелехьа завода нохчIараша хьалхашка, юкасайцар тхо. «Хьачулалла, новкъостIа» — аьлар египтянина эрсий меттала. ЙIаьха сийрда заводской корпусаш, заводоуправлене здани, гобаьккха ягIаш баьццара гаьнаш. Дуьлача алаша сийрда лелхийт цхьайолча цехий кораш — цига бол беш а низ бола прессаш, цига тов мо цIийеннача металлически галаех, топпарах санна, хьаю коленчати валаш, вагостроенена тайп-тайпара паковкаш, иструмент — ерригаш а иттанел тIех цIи йола продукци.

«Тха завод, — йоах директора Махмуд аш-Шейха, — 1952 шерара революци хиннача тIехьагIа духхьашха хьалъьча йоккхийча предприятеех цаI я. Проект Советски Союзе оттаьй укханна, заводе оборудовани советски предприятешка хьаьй, ер хьалъсча дакъа лаьцад СССР-ерча специалисташа». Эрсий мотт во бувзаш Махмуд аш-Шейха, цига арахецар санна йола продукци арахеца дукхха советски заводаш йовз цуьна, хаст-хаста Советски Союзе воагIа из толшагIа йола опыт Iомае. Завода директоралла цо болх бу итт шу да — из болх бе йолаллийтача хьалхарча деношкеа денз.

«Шера эаданех хIанз дика лоархIаю предприяти, — йоах Махмуд аш-Шейхо. — ХIаьта из дола хIама хIанз инженер Шоргин Анатолий керте латтача советски специалисташ ду новкъостал бехьаш доаш да. Массехк шу хьалхагIа мара доацаш а массехк тайпара мара продукци арахецар оаха, хIаьта хIанз уж иттанел тIех тайпа да. Ший тайпара Африке алхха цаI мара йоаца предприятие я тха завод».

Цехашка советски специалисташ кхет тхоах. Переводчик воацаш бу цар болх. «Тхона вIашш вац из, — йоах инженер Чернышов Виктора. — Тхона кIезига дукха Iарбий мотт хов, хIаьта тха коллегашта — эрсий бар. 70 процент гаргга бола болхлой, инженераш, техникаш советски предприятешка Iомалуш ма хиннабий. Тхона хьалхаваьнна лелача цеха начальника Саид из-Зама, юкъ-юкъера механизм хьа а хьувкхаш, массаза а оал: «Цу тIа болх бе Iомаваь со Минскерча, Новосибирскерча, Москверча... доттагIаша».

Оахош лаьрхIа хиначул дукха а дукхагIа ха аькхар оаха заводе. Бокъонца ше из ярра йоаза безам бар тха пуй производство, кердагIа йола оборудовани, арахеца продукци. НахIаьта а. ХIамара техникан аппаратурел Iомайь, къамай взайоккхача индустрина лард йоллаш богаха ная. Цу отрислекъахьегаш я Египта болхлой классе йоккха отряд.

«ДегIйоагIа сона эггара хьалха араийна продукци, — йоах администраци вихало Ахмед Шауке. — Массаза а чIоагIа дог тохадена вар. Долла хIама дика хилар лоарa. Цу минуташка оаха кхеталора, фуннагIа хIама во хьае йиш йоацилга, керда хIама ма дий оаха чIоагIдеш латтар. «ХьалхагIа бIаргайовза йола керда продукци арахецорах лаьтта Iацар кердадар. Укхаза хьаьхулар цул тIехьагIа Асуански энергетически комплекс, Хелуански металлургически комбинат, Египтера кхьдола керда гIирсаш хьалдеча дакъа лаьца къахьегама керда саг. ХIаьта массо метте Египта цу кердача сага улувваьнна лийнаш советски специалист. ОагIув оагIоца а болаш.

Ишта лаахьекхаб уж бронзаца, завода коа оттаьча скульптури группаца: вIаши улув а баьнна вола советски египетски ши болхло.

Каир.

В. ЩЕННИКОВ,
АПН соб. корр.

СЕНАХ ЯЗДУ ДУНЕН ГАЗЕТАША

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя Н. В. Подгорнева, СССР Министрий Совета Председателя А. Н. Косыгина а США президента Р. Никсона а юкъера переговораш — дунен кепаIоазон юкъмоттигера тема.

Газетий номераш тIа къьетта белгалдоах космически пространство тахкарем цунах машара гIулакхашта пайда эцарен дакъе цхьана гIулакхаш леладарах а Iилман техникан дакъе цхьана гIулакхаш леладарах а йолча кхы а советско-американски шиъ согласшенена Кремле кулгаш ладарах дола хоамаш.

Уж согласшенеш тайп-тайпарча доакъошка цхьатара бокъонаш а вIаши гIойле а йола советско-американски бувзамаш дегIаххулара боккхача лоархIаме хилар белгал а доаккхаш, ... дунен халкъашта юкъера дерригa хьал тоадара гIулакха а боккхача лоархIаме хургхилар.

Советско - американски согласшенешта кулгаш яздар «пачхьалкхенашта керте латтараша Москве еча переговорашка прогресс хилара дола керда тешал» санна лоарх «Вашингтон посто». Цигача газето белгалдоаккх, «переговоршкара хьалаьл дика дIадолхаш латт» яхаш. «Дейли мейла» лондонски Iилман обозреватело, СССР-ал США-нен юкъе ль космос тахкарен цунах машара гIулакхашта пайда эцарен дакъе цхьана гIулакхаш леладара хьакъехьара согласшене ше йоацаш, цхьан ханна хьаххайкаду, уж шеко йоацаш, бIарча хьанийцача дунен халкъашта юкъера дерригa хьал тоадара гIулакха а боккхача лоархIаме хургхилар.

... цунах «дерригaча адамий духьа баьккха исторически гIа ба» йоах.

Советско - американски переговораш ечара корта бола хьалаш белгал а доахаш, кхьча мехкий газеташа хьакхайкаду, массане а юкъара машар чIоагIбара гIулакха цар аьттув боаккхаргхиларга дог доахаш шоаш хилар. «Геттара дика хургдар, — йоах английски «Дейли миррора» ший редакционни статья тIа, — нагахьа санна 1972 шера май шийлача тIема дуне кIалхардаккхара новкъосталдеш бола бтт а хинна дIаоттаре».

«Эко» яхача французски газето детачох, советско-американски переговораша новкъостал ду «тхьа гаргтарча хана европейски кхерамелах йолча совещанега кхоачаве везаш долча Европе кхохкам кIаьдбара». «Эко» хьакхайкаду, Москве массехк согласшенена кулгаш яздаро шин оагIорахьара советско - американски гIулакхаш дегIадахкара тешал деш хилар.

Югославски газеташа кхьча мехкий кепайоазонон хоам бу СФРЮ Президента, Югославе коммунистий Союза Председателя новкъоста Иосип Броз Тито 80 шу дизарца дувзадена советски кулгалкоша цунга моаршал даьийта хиларахи цунна Ленина орден еккна хилараши.

Софийски газеташа къоастталь белгалйоах Фидель Кастро керте латтача кубински партийно-правительственни делегаце Болгарера визит дIахо хьош хиларах йола материалаш.

Кхьча мехкий газеташа дикка йоккха моттиг лу Индокитаерча событешта.

(ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 МАЙ

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Бос бола телевидени. Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Города Киева берий художественни коллективий концерт. Киевера передача. 10.15 — Телевидене Псковски студе программа. 11.00 — «Унахцlено». Iилман - популярни программа. «Берий кхачан керда продукташ». 11.30 — Пограничникий ансамбла бола концерт. 12.15 — Советски кагирхой интернациональни бувзамаш. 12.30 — Болхлой тIехье. 12.45 — Киножурнал. 12.55 — СССР вIашагIъьелла 50 шу дизарх иккъадолхаш. Дукха къамаш дахa наччькьалкхе вIашагIйоллар. Сийлахь-боккхача Октябра гIулакх дIахо дIахьарда (гIалгIай меттала). 13.15 — Джульбарс яха художественни фильм. 14.30 Поэзи. Шайцига хьоашалгIа венай Евгений Евтушенко. 15.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 15.30 — Хьакхарчуш ЦIен берий самодеятельноста концерт. 16.00 — Кердадар лахар. Передача дIаяьу йоазанхочо Смирнова. 16.45 — Кердадараш. 16.50 — Кхоана химика Ди да. 17.30 — Экономико-математически методаши вычислительни техникен юкъеяьккхар ларда тIа халкъа боахам леладелга товдара гIулакхаш. Телевизорашка къонахий хаттарашта жоп лу СССР Iилмай академе члена, — корреспондента Гришине. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Бос бола телевидени. Хьайбий дуьен тIа. 18.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гIалгIай меттала). 19.30 — Шоана, бераш. 19.40 — Бос бола телевидени. «Свеаборг» яхача телевизиони художественни фильма премьера. Хьалхара сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Артлото».

23.00 — Кердадараш. Передачай программа.

28 МАЙ

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Берашта йола Iуйранара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархошта, «Гургал бетта сахьат». 10.00 — «Музыкальни киоск». 10.30 — Тахан химика Ди да. Передача юкъе дакъа лоац СССР-а химически промышленноста министра Костандове. 11.00 — Дешархошта. Знаней деза ди. Театрализовании представлени. Математически алимпиадаш йола итоговой передача. 12.00 — Бос бола телевидени. Мультфильмий программа. 12.30 — Тахан пограничника Ди да. 12.45 — Эггара хьалха телевизиони экрана тIа. «Застава йолчара ЦIе кхерий» яха художественни фильм. 14.00 — Советски Эскарен Флотен бIуахошта вай доача хьоашалгIа баьхкаб Ланкерча Краснознамении командни пограничнии училищера курсанташ. 14.20 — «Сийрда парус». Боккхагiа йолча дешархошта йола передача. 15.30 — «Цу наха уйла ю». Телевизиони музыкальни фильм. 16.15 — Бос бола телевидени. Кинонаькъбархой клуб. 17.15 — Телевизиони халкъа университет. Сага вахарна ашараш. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Пропагандистай дуьл. 18.20 — Киножурнал. 18.30 — Концерт. 19.10 — Центральни телевидене передача. 19.40 — Бос бола телевидени. «Свеаборг» яхача телевизиони художественни фильма премьера, шоллагIа сери. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Баьнни хилларш дерий 4-ча Ерригроссийски конкурси лауреатий выступлени. Чайковски цIерагIа йолча концертни залера передача. 22.30 — Кердадараш. Передачай программа.

РАДИО

28 МАЙ

6.30 — «Юртара Iуйре» (эрсий меттала). 6.40 — Ашараш. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.18 — «Ленинни некъ» газета обзор. 7.28 — Марсий шIовни Союз» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 8.25 — Шоане дукха езача ашарий концерт. 14.00 — Пограничника Денна хетадаь концерт (гIалгIай меттала). 14.30 — Халкъа тIахьожам болх беш ба (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллек Грознен хувцалуш моркхаш а йолаш, дукхагIча даькъе йовчан а йоацаш, гIийло мух а хьекхаш ха хила а фоьгара температура республике гIолла 19—24, Грозне 21—23 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. ДIахорча шин дени шин буса хувцалуш моркхаш а йолаш, дукхагIча даькъе йовчан а йоацаш, дIа а къуякъаш, хьаьа лостам боацаш гIаьххьача бовране мух а хьекхаш ха хила а фоьгара температура буйсашка 10—15, деношка 25—30 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАДОЛАДЕННАД 1972 ШЕРА II-ча АХ ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газета язлу бувзама ерригача отделенешка а промышленноста транспорта, гIишлошъеча, предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржадеча общественни уполномоченешка а гIолла.

ГАЗЕТ ЯЗДАРА МАХ: 6 бетта — 1 сом 50 кепик.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ 1972 ШЕРА ШОЛЛАГIЧА АХ ШЕРА «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора вош — 3-38-11; Эхаьтенцане секретара — 3-34-38; партийни вахарен, культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-40-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи, Революции проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-00; зам. редактора — 3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-40-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05112. Заказ № 3863.